

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Neziskové organizace

Jana Kučerová

**Bakalářská práce
2011**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana KUČEROVÁ**
Osobní číslo: **E08654**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku - Manažerská etika**
Název tématu: **Neziskové organizace**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod

- 1) Neziskové organizace obecně
- 2) Hradec Králové a ČR
- 3) Neziskové organizace v Hradci Králové a ČR
- 4) Analýza neziskových organizací
- 5) Návrh a doporučení
- 6) Závěr

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

MANSFELDOVÁ, Z.; KROUPA, A. Participace a zájmové organizace v České republice. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-86429-53-9.

REKTOŘÍK, J. a kol. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. 1. vyd. Praha : Eko Press, 2001. ISBN 80-86119-41-6.

SARGEANT, A. Marketing Management for Nonprofit Organizations. 2nd ed. New York : Oxford University Press, c2005. 480 s. ISBN 0-19-927182-8.

ŠKARABELOVÁ, S. Definice neziskového sektoru. In Sborník příspěvků z internetové diskuze CVNS, Brno : Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, 52 s. ISBN 80-239-4057-0.

ŠKARABELOVÁ, S. Když se řekne nezisková organizace: příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2002. 129 s. ISBN 80-210-3031-3.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Radim Roudný, CSc.**
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **20. května 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2011**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 21. května 2010

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29.4.2011

Jana Kučerová

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat především mému vedoucímu bakalářské práce, panu doc. Ing. Radimu Roudnému, CSc., za odborné vedení, konzultace a cenné rady v průběhu zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Ireně Švojgrové za ochotné poskytnutí zajímavých informací a připomínek z praxe. V neposlední řadě chci poděkovat svým rodičům a přátelům, kteří mě po dobu studia podporovali.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou neziskových organizací. Ve společnosti je postavení NO nezastupitelné, protože vyplňují prostor mezi trhem, státem a rodinou. Teoretická část pojednává o charakteristice neziskových organizací, typologii neziskových organizací v ČR, základních právních normách a dále taky o založení organizace, zdrojích financování, public relations a konkurenceschopnosti takové organizace. Jsou zde také znázorněny počty neziskových organizací v České Republice a v Hradci Králové. V praktické části byl vypracován dotazník, který byl vyplněný studenty Univerzity Hradec Králové. Jeho výsledky byly zpracovány a vyhodnoceny v grafech.

KLÍČOVÁ SLOVA

neziskové organizace, občanské sdružení, obecně prospěšná společnost, nadace a nadační fondy, církevní a náboženské společnosti, fundraising, public relations

TITLE

Non-profit organizations

ANNOTATION

This work has described problems in a field of non-profit organizations. Non profit organizations have no replaceable position in society, because they fill the space between market, government and families. The first part has discussed the characteristic of non profit organizations, their typology in CZ, the main law rules as well as how to establish organization, how to raise money for it, public relation and also competitiveness. This work has talked about non profits organizations in whole CZ and then has been focus on HK. A survey in the form of a questionnaire is used in the practical part. It was filled by students of University of Hradec Kralove and the results are process and shown in visual aid.

KEYWORDS

non-profit organizations, citizen association, public benefit organization, foundations and endowment funds, church or religious society, fundraising, public relation

OBSAH

ÚVOD	8
1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE.....	9
1.1 <i>Charakteristiky neziskových organizací</i>	<i>11</i>
1.1.1 Širší vymezení neziskových organizací	11
1.1.2 Užší vymezení neziskových organizací dle RNNO	12
1.2 <i>Typologie neziskových organizací</i>	<i>13</i>
1.2.1 Členění NO podle právní normy	13
1.2.2 Členění NO podle kritéria globálního charakteru poslání.....	14
1.2.3 Členění NO podle jejich předmětu činnosti	14
1.2.4 Členění NO podle zakladatele.....	16
1.2.5 Členění NO podle financování.....	16
1.2.6 Shrnutí.....	16
1.3 <i>Základní legislativní rámec NO.....</i>	<i>18</i>
1.3.1 Občanská sdružení	19
1.3.2 Obecně prospěšná společnost.....	21
1.3.3 Nadace a nadační fondy	23
1.3.4 Církevní PO zřizované církevními a náboženskými společnostmi	25
1.4 <i>Výběr typu organizace.....</i>	<i>26</i>
1.5 <i>Konkurenceschopnost.....</i>	<i>29</i>
1.6 <i>Zdroje financování.....</i>	<i>31</i>
1.6.1 Fundraising	33
1.7 <i>Public relations</i>	<i>35</i>
1.7.1 Image organizace	37
2 NEZISKOVÉ ORGANIZACE V ČESKÉ REPUBLICE	38
2.1 <i>Historie.....</i>	<i>38</i>
2.2 <i>Pracovníci v NO</i>	<i>39</i>
2.2.1 Dobrovolnictví	40
2.3 <i>Vývoj počtu neziskových organizací v ČR</i>	<i>41</i>
2.4 <i>Funkce státu a neziskového sektoru.....</i>	<i>45</i>
3 NEZISKOVÉ ORGANIZACE V HRADCI KRÁLOVÉ.....	46

3.1	<i>Strategický plán rozvoje Hradce Králové do roku 2020</i>	46
3.2	<i>Katalog NO</i>	48
3.3	<i>Aktuální počet neziskových organizací v HK</i>	52
4	HODNOCENÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ	53
4.1	<i>Cíl průzkumu</i>	53
4.2	<i>Metoda průzkumu a zpracování</i>	53
4.3	<i>Zkoumaný vzorek</i>	54
4.3.1	Věkové zastoupení studentů podle pohlaví	54
4.3.2	Počet studentů podle fakult UHK	55
4.3.3	Vzdálenost bydliště studentů a jejich zájem o NO v HK	55
4.3.4	Vliv víry v Boha na postoj k NO	57
4.4	<i>Výsledky průzkumu</i>	57
4.4.1	Vztah k NO a uvažování o práci v nich podle pohlaví	58
4.4.2	Zapojení studentů v NO	61
4.4.3	NO v Hradci Králové	65
4.4.4	Párová metoda NO	70
	ZÁVĚR	71
	Použitá literatura	73
	Seznam použitých zkratk	76
	Seznam použitých tabulek	77
	Seznam použitých obrázků	78
	Seznam použitých grafů	79

ÚVOD

Jako téma bakalářské práce byla vybrána problematika neziskových organizací. Tento námět si autorka vybrala proto, že v rámci odborné praxe působila v občanském sdružení Calebs Heart, o. s. v Chotěboři, kde jí bylo dovoleno podílet se na chodu takové organizace. Práce v neziskovém sektoru autorku zaujala a více si uvědomila potřebu těchto institucí. Neziskové organizace si v posledních letech připoutávají zvýšenou pozornost na základě své významnosti v uspokojování společenských potřeb v různých směrech.

Práce je uspořádána do čtyř kapitol. V první kapitole je definována nezisková organizace, její členění z různých hledisek, základní legislativa, založení organizace a přiblížení neziskové organizace z pohledu konkurenceschopnosti a public relations. Ve druhé kapitole je zmíněná historie neziskových organizací v rámci ČR, znázornění počtu NO a informace o dobrovolnictví. Třetí kapitola je zaměřena na Hradec Králové a jeho plán do budoucna. Praktická část, ve které je obsažena čtvrtá kapitola se týká studentů Univerzity Hradec Králové a jejich postoje k neziskovým organizacím.

Metody, které jsou používány v této bakalářské práci, byly zvoleny podle kapitol. V první, druhé a třetí kapitole je aplikován literární průzkum. Část druhé a třetí kapitoly vychází především ze statistických údajů ČSÚ a Portálu Neziskovky. Čtvrtá kapitola je zpracovaná na základě dotazníkového průzkumu mezi studenty.

Prvním cílem této práce je obecný popis problematiky neziskových organizací. Druhým cílem je analýza počtu neziskových organizací celkově za Českou Republiku a za město Hradec Králové. Třetím cílem je shromáždění a analýza údajů o vztahu studentů Univerzity v Hradci Králové k neziskovým organizacím.

1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE

V České republice se nejčastěji do neziskového sektoru řadí nestátní neziskové organizace, ale přísluší sem také státní neziskové organizace, které jsou oficiálně označovány za příspěvkové. Tato práce se bude zabývat pouze nestátními neziskovými organizacemi (dále NO).

Příspěvkové organizace zřizují ministerstva nebo místní úřady a jejich financování probíhá přímo ze státního rozpočtu. Ačkoliv to v jednom čase vypadalo, že státní správa a samospráva se bude chtít vědomě příspěvkových organizací zbavit, tak nyní se jedná o opačný směr. Úřady a ministerstva v posledních letech do svých „neziskovek“ investují a aktivně je podporují. Jde například o školy, dětské domovy, ústavy sociální péče, domovy pro seniory, knihovny, divadla, galerie, informační centra apod. [22]

Ve společnosti je postavení NO nezastupitelné, protože vyplňují prostor mezi trhem, státem a rodinou. *„Neziskové organizace umožňují lidem věnovat se svým zájmům, usnadňují svobodný projev jednotlivců a skupin, kontrolují veřejné dění, zohledňují menšinové zájmy obyvatel, pomáhají integrovat znevýhodněné jedince a uspokojují řadu sociálních, kulturních, environmentálních a dalších potřeb.“¹* Mimo jiné mají úlohu podchycování a využívání občanských aktivit, čímž přispívají k pozitivním změnám jak ve způsobu života jedince tak i celé společnosti. [8]

V rámci národního hospodářství je neziskovým organizacím určen prostor, kde mohou vyvíjet svoji činnost a plnit svá poslání. Toto vymezení pomáhá pochopit principy, na kterých fungují a proč ve skutečnosti existují. [9]

„Neziskový soukromý sektor se primárně věnuje takovým problémům, při jejichž řešení selhává trh i veřejný sektor, tedy problémům, u kterých dochází k tržnímu či vládnímu selhání.“²

¹ NOVOTNÝ, J. ; LUKEŠ M. a kol. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací*. Praha : Oeconomica, 2008, str. 17.

²TETŘEVOVÁ, L. *Veřejná ekonomie*. Praha : Professional Publishing, 2008, str. 39.

Díky tomu, že neziskový sektor vyvažuje přetlak ekonomických účastí nejvlivnějších hráčů na všech typech trhu, je důležitou součástí politického i ekonomického prostředí každého vyspělého státu. Silnou stránkou a hlavním rysem tohoto sektoru je různorodost, která poskytuje řadu přínosů pro demokratickou společnost. Počet neziskových organizací se zvyšuje proto, že tyto organizace se spojují s pocitem a potřebou být něčeho součástí, něčeho se zúčastňovat, něco měnit.[14], [19]

„Neziskový sektor se někdy označuje i termínem „třetí sektor“, čímž se zdůrazňuje, že jde o sektor působící mezi státem a trhem. Klade se důraz na to, že na rozdíl od komerčních a ziskových organizací, není jeho cílem vytvářet zisk a rozdělovat jej mezi vlastníky.“³

Vzhledem k tomu, že terminologie v této oblasti není dosud ustálená, setkáváme se i s jinými pojmy označení tohoto sektoru. Můžou být chápána jako synonyma, ale každý termín zdůrazňuje hlavně jednu z určitých vlastností, kterou lze k neziskovému sektoru připojit.

Mezi tyto synonyma patří například:

- „nevládní“,
- „nezávislý“,
- „občanský“,
- „dobrovolnický.“

Nelze tedy opírat jejich definici jen na jednom z těchto atributů, protože ty neziskové organizace, které spadají do neziskového sektoru, se vyznačují všemi najednou. [2]

³ FRIČ, P.; GOULLI, R. *Neziskový sektor v ČR*. Praha : Eurolex Bohemia, 2001, str.11.

1.1 Charakteristiky neziskových organizací

Přijetím charakteristik a funkcí NO ze zahraničí se zužuje seznam subjektů nestátního neziskového sektoru na: občanské sdružení, nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti a církevní PO zřizované církvemi (viz. kap. 1.1.2)

1.1.1 Širší vymezení neziskových organizací

Shoda názorů ohledně formulace pojmu NO neexistuje. I přesto je zde definice, která se stala světově uznávanou a nejčastěji citovanou u nás. Je to charakteristika od profesorů H. K. Anheiera a L. M. Salamona tzv. **strukturálně-operacionální definice**. Za určující považují pět společných rysů⁴, podle nichž NO jsou:

- *institucionalizované*
 - z toho vyplývá, že se jedná o formálně organizované subjekty,
- *soukromé*
 - to znamená, že jsou institucionálně oddělené od státní správy a ani jí nejsou řízeny,
- *neziskové*
 - ve významu nerozdělování zisku mezi vlastníky; případný dosažený zisk musí být použit na cíle dané posláním organizace,
- *samosprávné a autonomní*
 - mají vlastní pravidla, nejsou kontrolovány státem ani nijak ovlivňovány zvenčí, řídí samy sebe,
- *dobrovolné*
 - vykonávají své funkce na základě dobrovolného rozhodnutí a využívají dobrovolnou účast v různých formách.[18]

⁴Tyto vlastnosti odlišují NO od státních orgánů.

1.1.2 Užší vymezení neziskových organizací dle RNNO

„Rada vlády pro nestátní neziskové organizace je stálým poradním, iniciativním a koordinačním orgánem vlády České republiky v oblasti nestátních neziskových organizací.“⁵

Vláda zřídila pro spolupráci s neziskovým sektorem **Radu vlády pro nestátní neziskové organizace**⁶ (RNNO), která chápe neziskový sektor jako soubor NO působících především v těchto právních formách:

- *občanská sdružení* a jejich organizační jednotky,
- *obecně prospěšné společnosti*,
- *nadace a nadační fondy*,
- *církevní právnické osoby* zřizované církvemi a náboženskými společnostmi.

Na základně členění RNNO se vypracovává každoroční analýza financování neziskového sektoru a zároveň je to nejsilněji zažité dělení neziskových organizací.

Lze konstatovat, že nepsaným stanoviskem RNNO pro posuzování či chápání neziskového sektoru se stala změna politického systému. Tudíž se RNNO zaměřuje na ty formy NO, které se slučují s činnostmi, které před rokem 1989 neměly žádnou svolenou organizační podobu. [14]

I když existují obecná kritéria neziskového sektoru, neznamená to, že v Evropě je jasné pochopení, které do něho náleží a které ne. V každé zemi je neziskový sektor jiný a odráží se od její historie, tradice i současnosti. V naší zemi se stále více diskutuje o novém vymezení třetího sektoru. [21], [20]

⁵Dostupné na WWW:<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/nno/zakladni-informace-767/>.

⁶ Vznikla z Rady pro nadace.

1.2 Typologie neziskových organizací

Česká literatura se přesně neshoduje v tom, které organizace působí v neziskovém sektoru. Typologie NO se člení podle těchto kritérií:

- *členění NO podle právní normy,*
- *členění NO podle kritéria globálního charakteru poslání,*
- *členění NO podle předmětu jejich činnosti,*
- *členění NO podle zakladatele,*
- *členění NO podle financování.*

1.2.1 Členění NO podle právní normy

Tato dělení vychází z důrazu, který je v praxi kladen na institucionální formu neziskových organizací vymezenou jen danou legislativou. V právním řádu je nejbližší zákon⁷, který definuje tzv. **organizaci charakteru právnické osoby, která nebyla zřízena nebo založena za účelem podnikání.** V uvedeném zákoně v § 18 je napsáno o jaké typy organizací se jedná. Jsou to:

- *zájmová sdružení právnických osob,*
- *občanská sdružení včetně odborových organizací,*
- *politické strany a hnutí,*
- *státem uznávané církve a náboženské společnosti,*
- *nadace a nadační fondy,*
- *obce,*
- *kraje,*

⁷Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, § 18 odst. 7.

- *organizační složky státu a územních samosprávních celků,*
- *příspěvkové organizace,*
- *státní fondy,*
- *obecně prospěšné společnosti,*
- *veřejné vysoké školy.*

1.2.2 Členění NO podle kritéria globálního charakteru poslání

Pomocí tohoto kritéria člení neziskové organizace na:

- *organizace veřejně prospěšné,*
 - založeny s cílem poskytování veřejně prospěšných služeb k uspokojování potřeb společnosti,
 - např. veřejná správa, zdravotnictví, charita, vzdělání, ekologie,
- *organizace vzájemně prospěšné,*
 - smyslem založení je vzájemná podpora skupin občanů, které mají společný zájem,
 - cíl by měl být zároveň i veřejně prospěšný,
 - např. profesní zájmy, aktivity v kultuře.

Pro vymezení hranice mezi vzájemně a veřejně prospěšnou činností je toto kritérium zásadní. [9]

1.2.3 Členění NO podle jejich předmětu činnosti

Podle předmětu činnosti jsou pro NO dostupné 3 klasifikace činnosti, kterými jsou:

- *ICNPO – Mezinárodní klasifikace NO,*
- *OSN-COPNI – Systém klasifikace netržních činností OSN,*
- *OKEČ – Odvětvová klasifikace ekonomických činností (nevýrobních). [15]*

Znázorněná tabulka níže představuje srovnání hlavní klasifikace ICNPO, OSN a s klasifikací používanou v ČR, až do roku 2001. Od roku 2002 přešel Český statistický úřad na používání systému OSN-COPNI. [2]

Tabulka 1: Srovnání struktury neziskové činnosti v klasifikaci ICNPO, COPNI a OKEČ

Mezinárodní klasifikace neziskových organizací ICNPO	Systém klasifikace netržních činností OSN COPNI	Odvětvová klasifikace nevýrobních ekonomických činností OKEČ
1. Kultura, sport a volný čas	1. Rekreační, kulturní služby	92. Rekreační, kulturní a sportovní činnost
2. Vzdělávání a výzkum	2. Vzdělávací služby, výzkum	80. Školství. 73. Výzkum
3. Zdravotnictví	3. Služby zdravotnické	85.1 Zdravotnictví
4. Sociální služby	4. Sociální služby	85.3 Sociální služby. 75. Kolektivní a individuální sociální služby a sociální politiky
5. Přírodní a životní prostředí		
6. Komunitní rozvoj a bydlení		
7. Občanskoprávní osvěta a politické organizace		
8. Dobročinnost		
9. Mezinárodní nadační aktivity		
10. Náboženství a církve	5. Náboženství a církve	
11. Odbory a profesní spolky	6. Organizace profesní, odborářské a občanská sdružení	91. Činnost společenských organizací (odbory, politické strany, církve a profesní spolky)
12. Nespecifikované, ostatní	7. Ostatní služby, smíšené a nespecifikované	93. Ostatní osobní služby

Zdroj: [2]

1.2.4 Členění NO podle zakladatele

- *veřejnoprávní NO*
 - založena státní správou nebo samosprávou,
- *soukromoprávní NO*
 - založena soukromou FO, PO nebo oběma dohromady,
- *veřejnoprávní instituce*
 - vytvořeny k výkonu veřejné služby jako povinnost ze zákona.

1.2.5 Členění NO podle financování

- *zcela z veřejných rozpočtů*
 - územní celky a organizační složky státu
- *zčásti z veřejných rozpočtů*
 - příspěvky, na které mají zákonodárný nárok
- *z různých zdrojů*
 - do kterých spadají např.: sbírky, granty, dary
- *z výsledku realizace svého poslání. [9]*

1.2.6 Shrnutí

Na základě zmíněných charakteristik, typologií a různých členění lze chápat pod označením „**nezisková organizace**“ tyto dvě skupiny:

- *vládní (státní, veřejné) neziskové organizace,*
 - zajišťují především realizaci výkonů veřejné správy,
 - jejich posláním je účastnění se na výkonu veřejné správy na úrovni státu, regionu či obce,

- v ČR se řadí mezi právní formy příspěvkové organizace, bývalé rozpočtové organizace a již deset let organizační složky státu, kraje či obce,
 - na základě svých činností se určitým dílem blíží k nestátním neziskovým organizacím,
 - z uvedené strukturálně-operacionální definice se jich netýká pouze jedna vlastnost, kterou je soukromnost.
- *nestátní (nevládní, občanské, soukromé) neziskové organizace,*
 - jejich existence vychází ze zásady sebeřízení společnosti, což představuje schopnost určitého společenství lidí žijících a spolupracujících na určeném místě, organizovat a vzájemně řídit své konání,
 - podílejí se na veřejné politice v rámci občanské společnosti tím, že se občané sdružují⁸ do různých typů NO,
 - v ČR se řadí mezi základní právní formy občanská sdružení, nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, církve a náboženské společnosti.

Vládní neziskové organizace představují pro nestátní neziskové organizace největší konkurenci. Jsou synonymem velkého problému neziskového sektoru v ČR a z tohoto důvodu se často mluví o jejich přeměně na nestátní neziskové organizace. [14]

⁸Jednou ze základních svobod demokratického státu je svoboda sdružování. Současnost v ČR popisuje Rejzler (2010), který o ni říká, že je zasažená přizpůsobováním společnosti na tržní podmínky, ve kterých je ztrátové vše, co není ziskové. I přes komplikované podmínky a určité nevýhody (např. v podobě získávání profesionálů v souvislosti se mzdovým ohodnocením), se neziskový sektor prosazuje a překonává tyto bariéry.

1.3 Základní legislativní rámec NO

Následující zákony upravují činnost vybraných druhů neziskových organizací v České republice. Podle nich se řídí proces registrace, organizační struktura, finanční řízení, hospodaření organizace i její zánik:

Tabulka 2: Právní úprava NO

Druh neziskové organizace	Zákonný předpis		Povinnost registrace
	Číslo	Zákon	
Občanská sdružení	83/1990 Sb.	o sdružování občanů	Ministerstvo vnitra
Obecně prospěšné společnosti	231/2010 Sb. ⁹	o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů	Krajský rejstříkový soud
Nadace a nadační fondy	227/1997 Sb.	o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů	Krajský rejstříkový soud
Církevní PO zřizované církvemi a náboženskými společnostmi	495/2005 Sb.	o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů	Ministerstvo kultury

Zdroj: aktualizováno podle[10]

⁹ Od 1.1.2011 se změnil zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů. Podstatné změny byly provedeny zákonem č. 231/2010 Sb. Šlo již o sedmou a zároveň nejrozsáhlejší a velmi zásadní změnu právní úpravy obecně prospěšných společností. Změnu vyvolaly nedostatky a problémy v aplikační praxi.

Právní úprava těchto druhů je stále poměrně nejednotná. Je promítána do několika obecných zákonů a do celé řady samostatných zákonů pro jednotlivé typy NO. Pouze zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu ve znění pozdějších úprav je jediným právním předpisem, kde můžeme v příkladném výčtu zjistit, jaké neziskové subjekty zákonodárce rozlišuje a to v roli poplatníků. [10]

Občané mohou všechny tyto typy založit na základě svého svobodného rozhodnutí. Hlavním podnětem člověka, který se rozhodne založit NO je úsilí řešit určité problémy nebo jim předcházet. A to bez ohledu na to, zda mu činnost přinese zisk. U těchto organizací je tedy základním měřítkem schopnost naplňovat poslání organizace.

Uvedené typy v tabulce se vzájemně liší podmínkami registrace, účelem, zakládacími a organizačními dokumenty, orgány, zakotvením výdělečné činnosti, povinnostmi a způsobem zániku organizace. [24]

Následující text přibližuje zmiňované druhy neziskových organizací. Největší pozornost je věnována obecně prospěšným společnostem (viz 1.3.2), protože zde proběhla novela s účinností nabytou počátkem letošního roku.

1.3.1 Občanská sdružení

Jde o neziskové organizace, jejichž podkladem je členství ve sdružení. Ze zákona¹⁰ mají občanská sdružení právo se svobodně sdružovat bez svolení státního orgánu.

Tento zákon se nevztahuje na sdružování občanů:

- v politických stranách a hnutích,
- v církvích a náboženských společnostech,
- ve výdělečných činnostech a výkonu povolání,
- v armádě, policii, justici.

¹⁰ Zákon č. 83/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů o sdružování občanů.

Občanské sdružení vzniká registrací na Ministerstvu vnitra se současnou evidencí na Českém statistickém úřadě, který vede přehled sdružení a přiděluje identifikační číslo. Registrační proces není obvykle složitý a netrvá moc dlouho.

Předpokladem zápisu je, že zakladateli subjektu jsou minimálně tři občané České republiky a alespoň jeden z nich musí být starší 18 let.

Základními dokumenty nutnými k registraci jsou stanovy, které musí obsahovat:

- název sdružení i se zkratkou,
- sídlo, cíl činnosti,
- orgány sdružení a způsob jejich ustavování a určení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení,
- ustanovení o organizačních jednotkách,
- zásady hospodaření.[1]

Je to sdružení FO či PO za účelem realizace společného zájmu, přičemž počet členů občanského sdružení je neomezený. Mezi příklady patří např. tělovýchovné jednotky, zahrádkáři, rybářské spolky, amatérské kulturní spolky, zájmové svazy sportovců, atd.

Nejvyšším orgánem sdružení je valná hromada volící radu a předsedu sdružení, kteří rozhodují v době mezi valnými hromadami.

Možnosti nastání zániku:

- dobrovolný sloučení s jiným sdružením nebo rozpuštění,
- pravomocný rozhodnutí MV o jeho rozpuštění [9], [10], [23].

Mezi občanská sdružení patří např.: Český červený kříž.

1.3.2 Obecně prospěšná společnost

Novela zákona č. 231/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů byla schválena prezidentem v květnu 2010 a účinnosti nabyla 1. 1. 2011. V obecně prospěšných společnostech je nyní řada změn a novinek, které se musí v těchto společnostech zohlednit.

Novela neobsahuje žádnou úpravu, která by zásadně měnila principy, na kterých o.p.s. stojí. Cílem novely je odstranění nedostatků, které ztěžovali fungování o.p.s. Novela má zvýšit flexibilitu řízení, transparentnost o.p.s. navenek a rozhodování uvnitř o.p.s.

Mezi **nejvýznamnější změny** patří např.:

- *Ředitel jako statutární orgán,*
 - je určen nově jako statutární orgán namísto správní rady,
 - jmenuje a odvolává ho správní rada a je ve smluvním poměru k o.p.s.,
 - pokud není ředitel¹¹ v o.p.s. určen, musí ho stanovit správní rada do poloviny roku 2011,
 - může jim být pouze FO, která je bezúhonná a způsobilá k právním úkonům,
 - tato funkce není slučitelná s členstvím správní nebo dozorčí rady, ale má právo se účastnit jednání s poradním hlasem,
 - má povinnost vykonávat funkci důkladného hospodáře s odpovědností za škodu vyvolanou nedodržením tohoto úkolu.

Než byla přijata novela, tak jednal ředitel za o.p.s. jako zástupce na základě zmocnění navenek, což s sebou neslo nižší míru zodpovědnosti. Tímto byla ohrožena právní jistota třetích osob vstupujících do právních vztahů o.p.s.

¹¹ V případě, že je již ustanoven, tak se k 1. 1. 2011 stává statutárním orgánem.

- *Nová koncepce fungování správní rady,*
 - může mít neomezený počet členů dělitelný třemi,
 - nabízí možnost opětovného členství,
 - ustanovení o prvním jmenování členů správní rady zakladatelem o.p.s.,
 - členové správní rady jsou povinni provádět svou funkci s péčí řádného hospodáře, být diskrétní o důvěrných informacích a skutečnostech, které by při zveřejnění mohli způsobit škodu,
 - třetina členů může být v pracovněprávním vztahu,
 - na uvolněná místa členů správní rady jsou nejpozději do 60 dnů jmenováni noví členové,
 - zrušení povinnosti zasedání správní rady (nejméně dvakrát ročně).

Co novela nezměnila je, že členství ve správní radě je stále neslučitelné s členstvím v dozorčí radě té samé občanské obchodní společnosti.

- *Změny v dozorčí radě,*
 - stala se povinně zřizovaným orgánem o.p.s.,
 - min. počet tří členů zachován, maximální počet nyní není stanoven,
 - členy jmenuje zakladatel, nestanoví-li zakládací listina jinak,
 - mimo správní rady upozorňuje také ředitele o.p.s. o např. porušování právních předpisů, nehospodárné postupy atd. a má oprávnění stanovit lhůtu ke sjednání nápravy.
- *Odměňování členů orgány,*
 - novelou došlo ke zrušení zákazu odměňování za výkon členů rad,
 - o odměnách může rozhodnout zakladatel o.p.s. v zakládací listině nebo smlouvě.

- *Likvidace o.p.s. a posílení pozice státu a kraje,*
 - likvidační zůstatek se odevzdá zakladateli v případě, že zakladatelem byla ČR nebo kraj,
 - nedochází k tomu, že by likvidační zůstatek byl nabízen k převodu obcím, bez ohledu na zakladatele,
 - je možné převádět likvidační zůstatek pouze bezúplatně.

- *Ostatní*
 - zrušení zákazu odměňování členů správní a dozorčí rady s tím, že volba členů a odměny spadají do kompetence zakladatelů v rámci zakládací listiny,
 - novinky v oblasti likvidace o.p.s.,
 - změna v situaci zániku či úmrtí jediného zakladatele o.p.s.,
 - upravení podmínek uveřejnění výroční zprávy.

Na uskutečnění náležitých změn v obecně prospěšných společnostech, včetně vztahujících se úprav základních dokumentů a návrhů zápisu změn do rejstříku o.p.s. vymezuje novela zákona šestiměsíční lhůtu ode dne účinnosti novely zákona. [25], [26]

Mezi obecně prospěšné společnosti patří např.: Člověk v tísni.

1.3.3 Nadace a nadační fondy

Hlavním rysem nadačního zákona¹² je fakt, že zavádí dva samostatné typy nadačních subjektů: nadace a nadační fondy. Oba tyto typy jsou PO určené jako účelová sdružení majetku vzniklá k obecně prospěšným cílům. Především se jedná o ochranu lidských práv, rozvoj duchovních hodnot, vzdělání, rozvoj vědy, ochrany přírodního prostředí, kulturních památek, tělovýchovy a sportu.

¹² Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.

Pro vznik nadačních subjektů je nutné mít souhlas krajského soudu, který provádí zápis do samostatného nadačního rejstříku na základě zakládací listiny a návrhu zřizovatele, kterým mohou být FO i PO (jednotlivě nebo společně). [2]

Nadace a nadační fond mají jako orgány správní a dozorčí radu, popřípadě revizora. Zákon exaktně určuje pravidla pro omezení nákladů vztahující se na správu nadačních subjektů. Dále přesně definuje náplň výroční zprávy společně s povinností jejího umístění u rejstříkového soudu, čímž se stává dostupnou na veřejnosti. [9]

Nadace:

- Mohou být registrovány při současné registraci svého majetku tzv. nadačního jmění v minimální hodnotě 500 000 Kč,
 - o jmění musí poskytovat dlouhodobé výnosy a nesmí být svázáno nějakým břemenem,
 - o může tvořit finanční prostředky uložené v bance, nemovitosti, cenné papíry, autorská práva, umělecké předměty oceněné znalcem a patenty,
- nesmí podnikat svým jménem s výjimkou účasti podnikání a.s., jestliže přitom k takovým účelům využije nejvýše 20% svého ostatního vlastnictví,
- vedou povinně podvojně účetnictví a auditoři kontrolují vždy roční účetní závěrku,
- v případě zániku musí být jmění nadace přerazeno do jmění jiné nadace, může být spojena jen s jinou nadací. [2]

Nadace v ČR např.: Nadace Adra, Nadace Charty 77, Nadace Terezy Maxové

Pro potřeby nadací funguje v ČR Informační centrum nadací a jiných NO. Jejich úkolem je zvětšit funkčnost a schopnosti neziskových organizací. [10]

Nadační fond:

- K výkonu svého účelu užívá celý svůj majetek i jeho výnosy,
- nemusí členit majetek na nadační jmění a ostatní majetek,
- nemůžou registrovat nadační jmění,

- nesmí podnikat vlastním jménem, ani se podílet na podnikání jiných osob,
- povinně musí vést podvojný účetnictví (auditor ověřuje, když přesáhnou příjmy a výdaje 3 000 000 Kč),
- v případě zániku může být majetek nabídnut nadaci nebo nadačnímu fondu, jestliže zřizovatel neomezí možnost sloučení. [2]

1.3.4 Církevní PO zřizované církevními a náboženskými společnostmi

Na základě novely zákona č.495/2005 Sb., se mění zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů.

„Výkon činností, které uvádí tento zákon, je rozpracován ve stanovách, nesmí být v rozporu s ústavou, nesmí ohrožovat bezpečnost občanů a veřejný pořádek, zdraví a mravnost nebo práva a svobody druhých, nezávislost a územní celistvost státu.“¹³

Náboženské společnosti a církve jsou PO podléhající registraci na ministerstvu kultury, které má oznamovací povinnost na statistickém úřadě. Registrační návrh musí předložit minimálně tříčlenný orgán církve nebo náboženské společnosti osob starší 18 let. Zákon určuje náležitosti registrace společně s důležitými informacemi o zakládané CNS, včetně jména, adresy, rodných čísel a podpisů 300 osob starších 18 let, kteří se k ní hlásí.

Každá CNS má v rámci ČR různou organizační strukturu a převážně vychází z historických kořenů konkrétní CNS. [9]

Pro vykonávání svých cílů využívají církve různé peněžní zdroje včetně výnosů z vlastního majetku. Mezi věřícími se v rámci církevních sbírek vybírají nižší obnosy. Zdrojem financování mohou být i dary PO a FO z tuzemska i ze zahraničí.

¹³ REKTORŮK, J. a kol. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Eko Press, 2010, str. 56

K naplňování cílů využívají církve různé finanční zdroje, kterými mohou být i výnosy z vlastního majetku. Nižší částky má z církevních sbírek mezi věřícími. Zdrojem financování můžou být i dary PO a FO z tuzemska i ze zahraničí.

Zdroje státních dotací pro církve a jejich využití:

- Ministerstva kultury (na mzdy a platy duchovních),
- Ministerstva školství (na výchovná a vzdělávací zařízení),
- Ministerstva zdravotnictví v oblasti charitativní péče o nemocné občany.

CNS zaniká zrušením registrace v seznamu na ministerstvu kultury. [10]

1.4 Výběr typu organizace

Je velmi podstatné, přemýšlet o výběru právní formy, aby se rozhodlo právě pro tu, která bude pro uskutečnění určitého poslání nejvíce vhodná. V tomto případě se doporučuje investovat do návštěvy právníka a daňového poradce, s kterými se lze poradit o různých možnostech, které navrhuje aktuální legislativa.

Vzhledem k tomu, že výběr právní formy ovlivňuje v budoucnu veškeré fungování organizace, vyplatí se to nepodcenit. Jedná se např. o: možnosti působení zakladatelů, způsob rozhodování v organizaci, způsob řízení organizace, přístup k veřejným a soukromým zdrojům financí, daňové výhody, účetnictví organizace a transparentnost.

Z toho vyplývá, že se není dobré zvolit si „nejpohodlnější“ právní formu, která pak z praktického hlediska může omezovat další rozvoj organizace nebo finanční zdroje. Je nutné si uvědomit, že změna právní podoby je v praxi velmi složitá a majetek nelze převádět mezi jednotlivými právními formami NO.

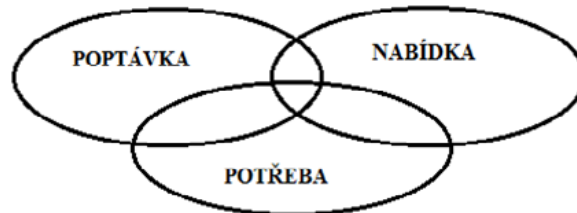
I v neziskové sféře platí, že když někdo začíná s něčím novým, tak chce přirozeně uspět. Ke kladnému výsledku je potřeba plánovat, zkoumat trh, přemýšlet, shánět zdroje a jiné. Na začátku této cesty k úspěšnosti a setrvání na trhu je potřeba se zamyslet nad těmito body:

- Existuje u lidí společenská poptávka, nebo ji bude nutné vyvolat?
- Kolik prostředků mám do začátku k dispozici (finance, lidi, zázemí)?

- Zabývá se někdo v okolí něčím podobným?
- Čím se chci odlišit a být jedinečný?
- Jak bude vypadat chod organizace?

Ideální pro vstup na trh je stav, kdy převládá společenská poptávka po službě, kterou chce organizace vytvářet a současně má dostatek zdrojů, které je schopna efektivně využít. [13]

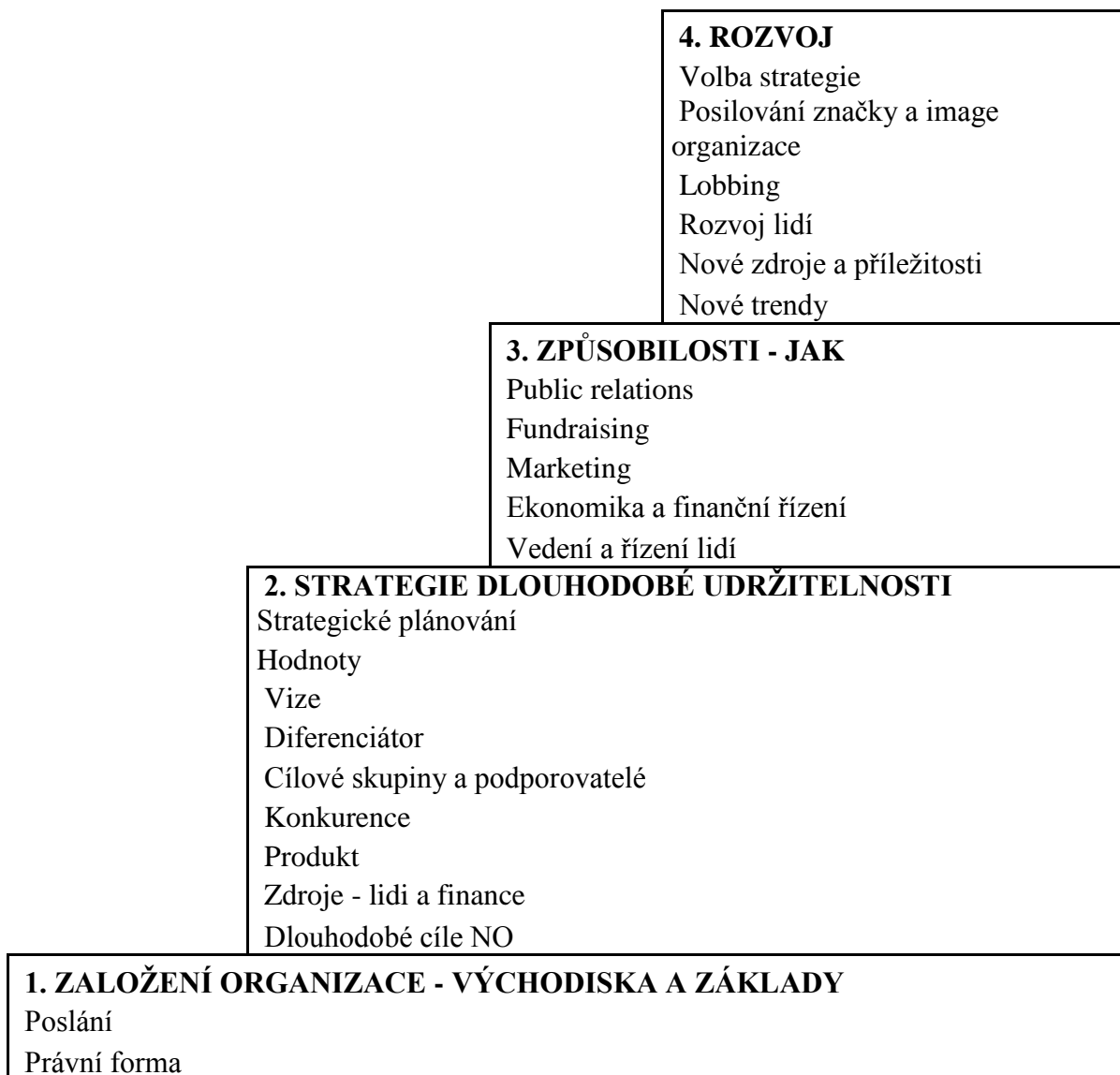
Obrázek 1: Vstup na trh

Zdroj: [13]

Další obrázek znázorňuje logické kroky, které jsou nutné k tomu, aby organizace vznikla, fungovala, rozvíjela se a přežila.

Obrázek 2: Schody k prosperující neziskové organizaci

Zdroj: [13]

1.5 Konkurenceschopnost

Každá NO přichází do styku s organizacemi, které se zabývají obdobnými nebo přímo identickými aktivitami jako ona – tedy konkurencí.

Z finančního pohledu si jsou konkurenční všechny NO navzájem a lze prohlásit, že každá má dokonce až tisíc konkurentů. Další pohled může vycházet z toho, pro jakou cílovou skupinu klientů se aktivity provádějí. I přesto, že někteří autoři tvrdí, že konkurence v neziskovém sektoru neexistuje, tak právě praxe potvrzuje opak.

Možností, jak pracovat s konkurencí je ale několik. Na základě dostatku informací a průběžného sledování toho, co konkurence dělá (co nabízí, co pořádá, s kým spolupracuje, jaké projekty realizuje atd.), jsme schopni se správně zachovat. Zvítězit nad konkurencí můžeme např.: transparentností, známostí, jedinečností, výjimečností v přístupu ke klientům a podporovatelům.

Podle získaných informací se **management organizace** rozhodne, jaká bude strategie organizace vzhledem ke konkurenci. Toto rozhodnutí záleží na každé NO, zda se rozhodne s konkurencí nekomunikovat, nebo jestli má na věc jiný pohled a s konkurencí bude spolupracovat. [13]

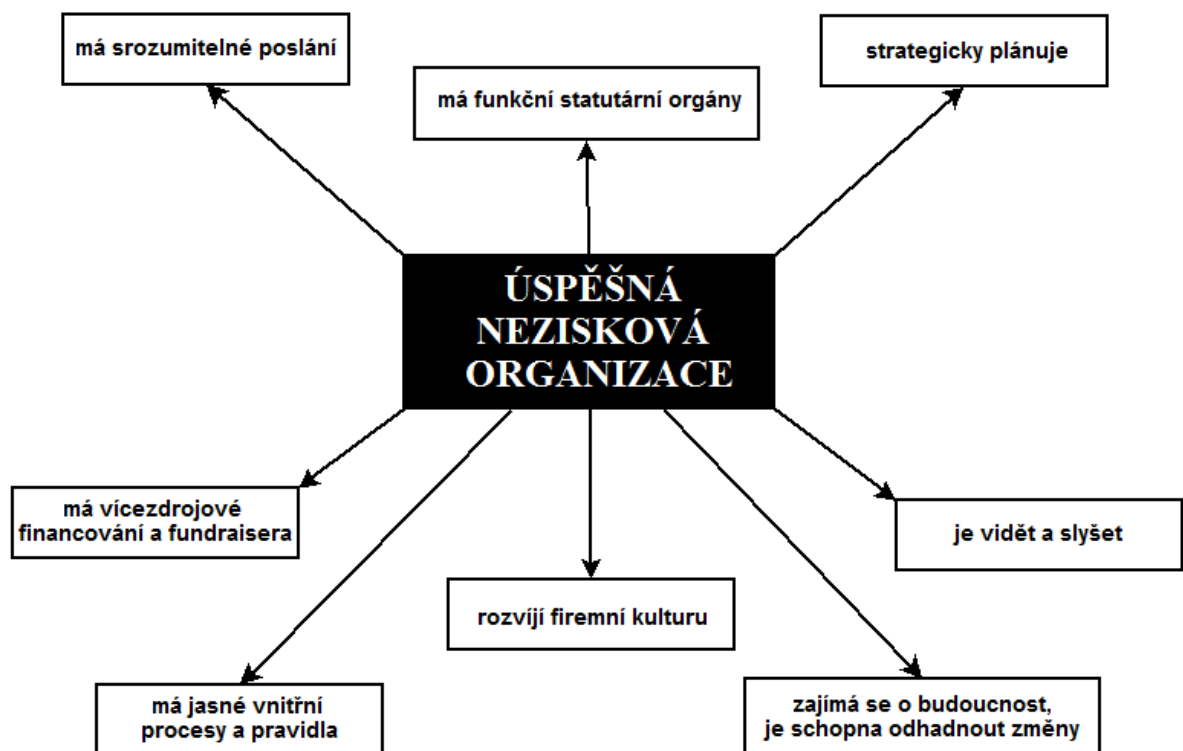
Je evidentní, že z velké části se konkurence v neziskovém sektoru bude odehrávat na poli boje o peněžní prostředky. Tento fakt vyžaduje patrné nároky na management organizace, zejména když do života NO přináší systém veřejného financování nežádoucí míru existenční jistoty. Pro provedení dlouhodobých projektů je zcela nepřiměřená skutečnost, že finanční prostředky v podobě grantů nebo dotací jsou určeny jen na období jednoho roku a maximálně několik let.

Pokud organizace umí obstát v rámci konkurenčního boje, lze ji považovat za konkurenceschopnou. K zvýšení a vylepšení konkurenční pozice přispívá vytvoření úspěšné strategie. Také se na základě zkušeností potvrdilo, že nepostradatelným podkladem pro dosažení vynikajících výsledků organizace je **dlouhodobě udržitelná konkurenční výhoda**. Je tedy potřebné, aby organizace měla něco, co ji odlišuje od ostatních, a aby tuto rozdílnost vnímal zákazník při svém rozhodování. Převážně u NO platí, že by zákazník měl být spoluvůrcem produktu, který je přizpůsobován jeho subjektivním potřebám.

Jednou z cest, která může pomoci ke zvýšení konkurenceschopnosti je **profesionalizace** NO. V ČR existuje pořád málo specialistů na oblast legislativy, daní a účetnictví neziskového sektoru a jejich přístupnost je složitá především v menších městech. Profesionalizace by měla spočívat v tom, že se bude navyšovat množství placených pracovníků, kteří mají v NO své povolání. Profesionální pracovník je do organizace přijat podle svých odborných zkušeností a vědomostí. Dobrovolník se nemůže věnovat potřebám organizace pravidelně a ve větší míře tak, jak to může dělat profesionál. Tudíž je jeho činnost z tohoto pohledu vnímána jako výrazně efektivnější. Nutné je ale také si uvědomit, že vzhledem k limitovaným prostředkům na činnost organizace je řada programů, které se uskutečňují jen zásluhou dobrovolníků.

Výsledný účinek profesionalizace se projevuje nejvíce ve snaze zviditelnovat činnosti neziskového sektoru a ve vzrůstající snaze napomáhat komunikaci veřejnosti s neziskovým sektorem. [4]

Obrázek 3: Know-how úspěšné neziskovky

Zdroj: [13]

1.6 Zdroje financování

Většina neziskových organizací je financována více zdrojově. Více zdrojů zajišťuje organizaci větší stabilitu a nezávislost. Financování probíhá ve dvou rovinách – samofinancování, zde organizace získává zdroje z vlastní činnosti. Druhá rovina představuje získávání prostředků z jiných zdrojů. Jsou organizace, které se dokážou plně samofinancovat. Většina organizací je však závislá na vnějších zdrojích.

Členění:

- **Vlastní činnost** (samofinancování),
 - *hospodářská (zisková) činnost* = právní řád České republiky podnikání neziskovým organizacím nezakazuje, tuto činnost mohou vytvářet v případě, že jim to zakládací dokument dovoluje. Tato činnost by měla být v souladu s cíli NO a podporovat je,
 - *členské příspěvky* = jsou to vlastní zdroje, podobně jako peněžité vklady do firem,
 - *ostatní možnosti* (např. aukce, burzy, loterie, benefiční koncerty apod.),
- **vnější zdroje,**
 - *neveřejné zdroje* = nemusí se vždy jednat o finanční dar, ale třeba o půjčení pracovníků, nabídnutí služeb, výrobků atd.,
 - dary FO, tuzemské i zahraniční,
 - dary PO, tuzemské i zahraniční,
 - neziskové = PO, např. nadace, nadační fondy,
 - ziskové = PO, např. obchodní společnosti, živnostníci,
 - *veřejné zdroje* = financování z institucí veřejné správy (státní fondy, města, kraje, ministerstva),
 - stát podporuje:
 - nepřímo = daňové zvýhodnění od poplatků, úlevy, nedarování darů,

- přímo nárokovatelně = při splnění podmínek nárok na finanční prostředek,
- přímo nenárokovatelně = prostředky z veřejných rozpočtů, granty, dotace.

Důvodů, proč FO a PO financují neziskový sektor, je mnoho. Na prvních místech se většinou uvádí:

- pocit společenské zodpovědnosti,
- filantropie = láska k člověku,
- dobrá reklama = neveřejná, veřejná (na webu, koncertě, sponzoři),
- snížení základu daně.

Mezi další důvody se dá zařadit i pocit užitečnosti, radost z dávání, osobní uspokojení, chuť pomoci jiným, snahu vyřešit problém, ale i pocit viny či tlak okolí.

O individuálních dárcích víme ze statistik, že průměrný roční dar se pohybuje kolem 2 % ročního příjmu dárce a snižuje se s narůstajícím příjmem dárce. Výše daru se naopak zvyšuje s věkem dárce. Také víme, že lidé žijící v manželství mají tendence dávat více nežli svobodní, členové NO a věřící lidé dávají více, než lidé, kteří nikdy dobrovolně nepomáhali v nějaké NO.

Získáváním prostředků pro činnost NO se zabývá obor zvaný **fundraising**. Fundrasing by měl pomoci neziskovým organizacím zbavit se nedostatku financí. Jedna z definic uvádí:

„Věda o tom, jak úspěšně přesvědčit druhé, že právě vy a vaše činnost jsou důležité, a že se do nich vyplatí investovat.“¹⁴

¹⁴ LEDVINOVÁ, J. ; PEŠTA K. *Základy fundraisingu aneb jak získat peníze pro prospěšnou činnost*, 141s., ICN Praha 1996, str. 7

1.6.1 Fundraising

Fundraising zahrnuje metody a postupy systematického opatřování peněžních a jiných prostředků pro činnost NO. Bez promyšleného fundraisingu nelze zajistit dlouhodobé financování, protože jedním z důležitých cílů je vytvoření stálého okruhu příznivců pro zajištění stability včetně potřebných zdrojů pro realizaci poslání i běžného chodu.

Podle dalších zdrojů lze fundraising charakterizovat jako:

- Metodu, která učí lidi, jak z uvedených zdrojů získat co nejvíc.
- Obor managementu, zabývající se rozvojem zdrojů neziskových organizací. [4]

„Fundraising rozhodně není subjektivně účelové chování s cílem získat peníze za každou cenu. Fundraiser by ve svém jednání měl být poctivý a otevřený, zároveň však musí být opatrný a zvažovat, koho osloví jako potencionálního dárce.“¹⁵

Metody spadající do fundraisingu:

- Inzerce,
- pořádání kulturních akcí, benefice, sbírky,
- letáky, poštovní kampaň,
- reklamní kampaň,
- členské poplatky,
- osobní jednání,
- odkaz, závěť,
- příjmy z vlastní činnosti,
- žádost o grant. [17]

¹⁵KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Inovace nástrojů ekonomiky a managementu organizací*. Praha : C. H. Beck, 2008, str. 260

Člověk, zabývající se v organizaci fundraisingovými aktivitami, je nazýván **fundraiser**. Mezi nároky, které jsou na pracovníka v této oblasti kladeny patří umění požádat o dar, vyjednávání, ovlivňování, přesvědčování, kreativní myšlení a organizační schopnosti. Samozřejmostí by měla být jeho důvěryhodnost a pravdomluvnost. Také se předpokládá, že půjde o silnou osobnost vybavenou vytrvalostí a pohotovostí, která musí být zapálená pro činnost organizace, protože „*nejlépe přesvědčí ten, kdo je sám přesvědčený.*“

„V neposlední řadě je důležité i umění jednat s lidmi, neboť fundraiser nezískává peníze, ale především člověka – nutný je projevený zájem o člověka samotného, jaké je jeho přesvědčení, zájmy, názory.“¹⁶

Provádění funkce fundraisera v ČR v praxi lze rozdělit na:

- **interního fundraisera**

- odborník na pozici kmenového zaměstnance v organizaci (může to být například ředitel, předseda, člen správní rady, atd.)
- mezi hlavní činnosti patří průběžné shánění zdrojů, které jsou potřebné pro fungování organizace
- má ho menšina neziskových organizací

- **externího, najímaného fundraiser**

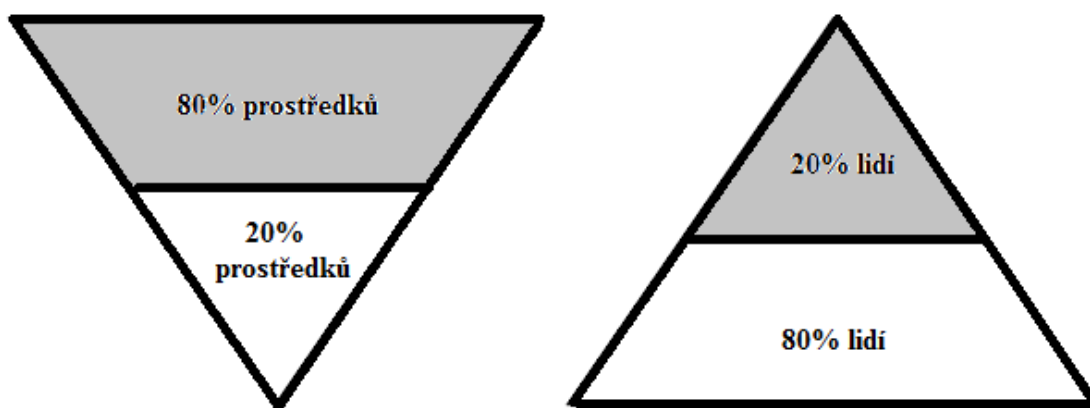
- FO nebo PO, která na základě smlouvy zajišťuje zdroje potřebné pro chod neziskové organizace
- není zaměstnancem, ale podílí se na činnosti
- při výběru by organizace měla věnovat zvláštní pozornost [4], [9]

¹⁶ REKTOŘÍK, J. a kol. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. 3. vyd. Praha: Eko Press, 2010, str. 94.

V České republice zatím převládá interní pojetí práce fundraisera, jehož nevýhoda spočívá v tom, že v případě neúspěšného fundraisera může organizaci stát více jeho režie, než sám získá. Postupně se ale začíná prosazovat i druhý model. Nutné dodat, že „pro poslání neziskové organizace zapálený amatér a studený profesionál mívají nakonec podobné fundraisingové výsledky.“¹⁷

Níže znázorněné schéma říká, že 20% lidí daruje 80% z celkového obnosu a 80% lidí dá jen 20%.

Obrázek 4: Pravidlo 80:20

Zdroj: vlastní

1.7 Public relations

„V neziskových organizacích je role public relations velice důležitá a v mnoha případech nezastupitelná.“¹⁸

Speciální obor zvaný Public relations je překládaný do českého jazyka nejčastěji jako vztahy s veřejností. Pro každou organizaci je důležitá její pověst a obraz vnímaný na veřejnosti. Dobrá image organizace je důležitá nejen pro úspěch při získávání finančních prostředků.

¹⁷KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Inovace nástrojů ekonomiky a managementu organizací*. Praha : C. H. Beck, 2008, str. 258

¹⁸VÁŠTIKOVÁ, M. *Marketing služeb – efektivně a moderně*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008, str. 225

Větší neziskové organizace dokonce zaměstnávají vlastní speciální pracovníky. Mezi jejich hlavní úkoly patří zlepšování image organizace a pracování s médii. Dále jsou ale také odpovědní za ochranu image, za řešení krizových situací, hledají možnosti vypracování příznivých událostí o organizaci a jejich aktivitách v médiích.

Pro daný neziskový cíl mohou udělat mnohem více například vystoupení v klíčových televizních pořadech typu talk show než desetitisíce vydané na mediální reklamu. Takovým programem může být například Paraple na ČT1. [17]

Mezi konkrétní **cíly PR** se řadí:

- budování značky organizace,
- zvyšování důvěryhodnosti a transparentnosti organizace.

V public relations jde o veškeré činnosti prováděné v NO pro dobrou pověst. V praxi to znamená například to, že se zaměstnancům v organizaci líbí, veřejnost má ráda pořádané akce, lidé ji organizaci doporučují svým známým, přibývají individuální dárci apod.

Výstupy aktivit v PR se dají shrnout do šesti oblastí:

- posilování firemní kultury a image organizace,
- chod webových stránek,
- vydávání tištěných podkladů,
- pořádání akcí,
- komunikace s důležitými partnery,
- komunikace s médii.

Public relations zahrnuje aktivity orientované dovnitř organizace, tzv. interní PR, ale zároveň i činnosti směřující navenek – externí PR. Obě tyto zaměření nelze separovat, protože se vzájemně prolínají se všemi šesti uvedenými oblastmi. Funguje tady zpětná vazba, kde PR přímo ovlivňuje manažery a ředitele, kteří zpětně ovlivňují PR. V interním PR je podstatné dostatečné zajištění interní komunikace a aktivní pracování se zaměstnanci.

V PR je hlavní, že reprezentantem NO je každý člen správní rady, zaměstnanec nebo dobrovolník. Je tedy důležité, aby jejich vystupování a chování navenek posilovalo dobré jméno organizace i její značku.

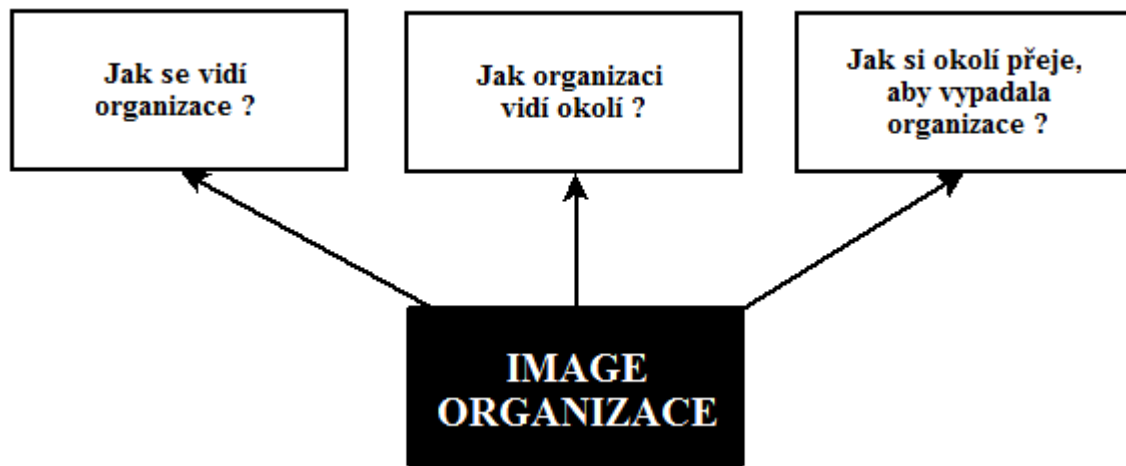
1.7.1 Image organizace

Image je pověst a obraz organizace na veřejnosti. Skládá se ze tří složek:

1. vnímání sama sebe
2. pohled druhých
3. přání druhých

Ideální stav je tehdy, když všechny složky jsou značně podobné.

Obrázek 5: Image organizace

Zdroj: [13]

Pevným a zároveň křehkým prvkem image je její pověst. Může ji ohrozit a poškodit např. pomluva vyhozeného zaměstnance, chaos v dokladech, problematický klient a řada dalších možností. Odborníci v těchto případech radí posouzení situace s nezávislým člověkem, který vnese do problému nadhled uvolněný od emocí. Rozhodnutí a metodu řešení pak organizace bude řešit racionálněji.

Image lze posílit tím, že si organizace ve svém vlastním zájmu zjistí a zmapuje, jak její činnost vnímají lidé. Tento průzkum se může provést například na základě ankety a je dobré zapojit nejen zaměstnance, ale získat informace i od vnějšího okolí. Všichni se tak můžou vyjádřit k tomu, co se jim líbí nebo nelíbí, co by si přáli, atd. Z porovnávaných zjištění se může vybrat nějaký námět na vhodnou změnu, která by posílila obraz organizace. [13]

2 NEZISKOVÉ ORGANIZACE V ČESKÉ REPUBLICE

Zvyk spolkových činností a neziskových organizací v České republice byl přerušen v období totalitních režimů, v nichž byla svobodná iniciativa občanů nevídaná. Díky tomu, že organizace v podobě nadací a spolků měly vždy zásadní účast na emancipaci, tak neziskový sektor v dnešní době navazuje na hojnou tradici ČR. V naší zemi jsou zajištěny základní podmínky pro činnost tohoto sektoru, ale pro efektivní využívání potenciálu NO je potřebná další legislativní úprava. Tato kapitola ukazuje na růst neziskových organizací po roce 1989.

2.1 Historie

Neziskové aktivity mají svůj původ už v křesťanské filozofii. Od 13. století vznikaly nadace, které byly orientovány především na podporu církví a duchovního vzdělávání. Charitativní činnost, vycházející z lásky k bližnímu se zaměřovala na péči o chudé, sirotky, staré a postižené lidi.

V období renesance a humanismu stát svou moc nad církví upevňoval tak, že ji začal vytlačovat ze vzdělávání a sociální péče. Za vlády Josefa II. bylo zrušeno hodně klášterů a sociální péče byla centralizována do rukou státu. Významný rozvoj spolkové činnosti přineslo Národní obrození, v rámci něhož proběhl nárůst různých nadací a spolků podporujících rozvoj národního umění a vzdělávání. Spolkové aktivity se dále rozvíjely při založení Československé republiky. Po dobu trvání Československého státu zakoušel neziskový sektor „zlatý čas“. Nadějný vývoj ale přerušila německá okupace (1938), která hodně organizací zrušila nebo přeměnila na instituce sloužící státní moci. Přísné omezování života občanů se dařilo až do počátku 60. let. V tomto období se zvýšil zájem o veřejné záležitosti a bylo obnoveno několik významných NO. Období normalizace vše opět přerušilo a změny nastaly až revolucí v roce 1989. [31]

Po roce 1989 podstoupil celý sektor mnoho změn, které lze rozdělit do čtyř etap:

- *1990 – 1992*
 - V tomto období byly provedeny první právní úpravy ve formě zákona o sdružování a právní úprava nadací,
 - vznikla Rada pro nadace jako poradního orgánu vlády pro otázky NNO,

- byly vytvořeny podmínky k vytvoření podmínek k nastartování veřejně prospěšné činnosti.
- *1993 – 1996*
 - V této etapě se objevoval chladný a skeptický vztah státu k neziskovému sektoru,
 - představu lidí o tomto sektoru ovlivňovala debata o podstatě občanské společnosti Václava Havla a Václava Klause,
 - projevílo se zde zaostání rozvoje vlastního neziskového sektoru i přes stabilní podporu
- *1997-2001*
 - Tento časový úsek přináší intenzivnější vztah státu k neziskovému sektoru,
 - probíhá zde příprava nových zákonů ohledně jednotlivých ministerstev a jejich dotačních pravidel,
 - obnovuje se činnost RNNO,
 - uskutečňuje se první rozdělování finančních prostředků z Nadačního investičního fondu
- *2002 – dnes*
 - Toto období prochází dvěma velkými změnami,
 - jsou vybudovány kraje ovlivňující NO v regionu,
 - členství v EU poskytuje možnost navazování partnerství a využívání fondů v rámci aktivit NO [19]

2.2 Pracovníci v NO

Vzhledem k tomu, že neziskové organizace působí v oblasti služeb, práce stojí převážně na lidech. Lidský faktor je zde tedy podstatně významný. Kvalita práce a úspěch NO se odvíjí od hotových úkolů kolektivu.

Pro fungování organizace je podstatné, aby byli zastoupeni níže uvedení pracovníci. Není nutné, aby to byl přesný počet lidí. Několik funkcí může vykonávat jeden člověk nebo jedna funkce může být zastoupena více lidmi. NO potřebuje:

- *vizionáře*, kteří vymezují taktiku a zajímají se o tvorbu nových nápadů,
- *výkonné pracovníky*, kteří zařizují produkci výrobků a poskytování služeb,

- *řídící pracovníky*, kteří řídí lidi, finance a procesy uvnitř,
- *zajišťovatele zdrojů*, kteří se soustředí na fundraising, public relations a marketing.

V neziskovém sektoru lze pracovat jako dobrovolník nebo zaměstnanec. Vybrané pracovní pozice upravuje:

- zákon č. 198/2002, o dobrovolnické službě
- zákon č. 262/2006, zákoník práce

2.2.1 Dobrovolnictví

Pro fungování a existence neziskového sektoru je dobrovolnická práce nepostradatelná. Znamená nezávaznou a neplacenou aktivitu, která je prováděná pro užitek druhých nebo ve prospěch společnosti. Dobrovolník se rozhoduje zcela svobodně s úmyslem pomoci. Nabízí své dovednosti bez finanční odměny. [16]

Protože do kontaktu se zákazníky přicházejí častěji dobrovolníci než zaměstnanci, je pro NO podstatnější trénink dobrovolníků zaměstnanců. [17]

„Přínosem či užitek dobrovolníků je pocit seberealizace, důležitosti a uspokojení, ale i získání nových znalostí či zkušeností, nových přátel, zážitků a zábavy.“¹⁹

Z výzkumu, který provedla agentura STEM pro NROS z roku 2004, se zjistilo, že účast dobrovolníků se v průběhu čtyř let zvýšila dvojnásobně. Při zjišťování v roce 2000 bylo jen 16% obyvatel, kteří sdělili, že po roce 1989 pracovali jako dobrovolníci. O čtyři roky později se podílelo již 32% obyvatel, přičemž polovina z nich pracovala i ve dvou organizacích. Nejčastěji to byly sportovní organizace, sbory dobrovolných hasičů nebo náboženské organizace. [30]

Z výzkumu realizovaného v roce 2006 vyplývá, že v letech 2004-2006 přispěl na humanitární účely každý druhý Čech. Ukazuje se, že dobročinné chování lidí je spíše stabilizované a zvyšuje se nepatrně. Důvodem pomoci většinou bývá solidarita lidí při pohledu na nesnadné životní situace lidí v utrpení. [29]

¹⁹TETŘEVOVÁ, L. *Veřejná ekonomie*. Praha : Professional Publishing, 2008, str. 44

Dobrovolnictví ale stále nemá podporu u všech občanů. Mezi námi budou vždy tací, kteří nebudou chápat, jak někdo může pracovat, aniž by byl za to odměňován. V naší společnosti bude zřejmě převládat stanovisko, že pomáhat není odpovědností ani povinností všech, ale svobodné právo těch, kteří pomáhat chtějí. Některá část obyvatelstva, která se přímo neúčastní v nějaké organizaci „rukama“ alespoň přispívá formou peněžních darů v rámci sbírek (např. pomozte dětem).

K opakovaným příspěvkům a podstatné změně došlo v roce 2005, kdy se rozšířila možnost přispívat prostřednictvím mobilního telefonu formou DMS. Některé zdroje uvádějí, že příčinou byla nejspíše přírodní katastrofa v jihovýchodní Asii. [30]

2.3 Vývoj počtu neziskových organizací v ČR

V naší společnosti se vede diskuse, na jejímž základě se lze setkat s různými úsudky, přičemž některé z nich podceňují přínos NO pro rozvoj celé společnosti. Tyto organizace ale v každém případě pomáhají lidem pracovat na „sociálním kapitálu“ a povzbuzují kolektivní spolupráci, na které závisí fungování demokracie. [17]

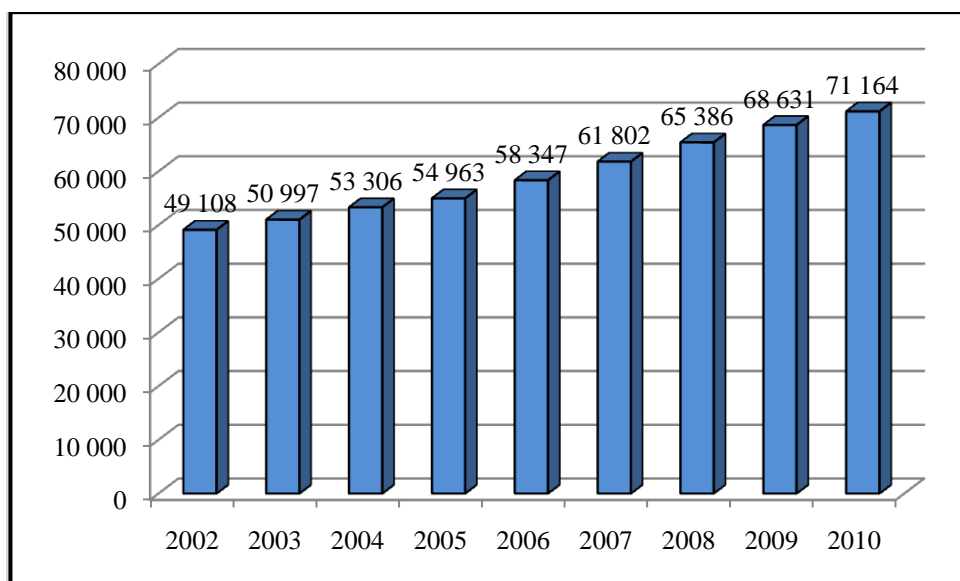
Tabulka 3: Počet NO v ČR 2002 – 2010

	Občanská sdružení	Nadace	Nadační fondy	Obecně prospěšné společnosti	Evidované PO
2002	49 108	330	825	762	4 785
2003	50 997	350	859	884	4 946
2004	53 306	362	898	1 038	4 927
2005	54 963	368	925	1 158	4 605
2006	58 347	380	992	1 317	4 464
2007	61 802	390	1 048	1 486	4 464
2008	65 386	411	1 095	1 658	4 399
2009	68 631	429	1 168	1 813	4 347
2010	71 164	449	1 199	1 916	4 335

Zdroj: [27]

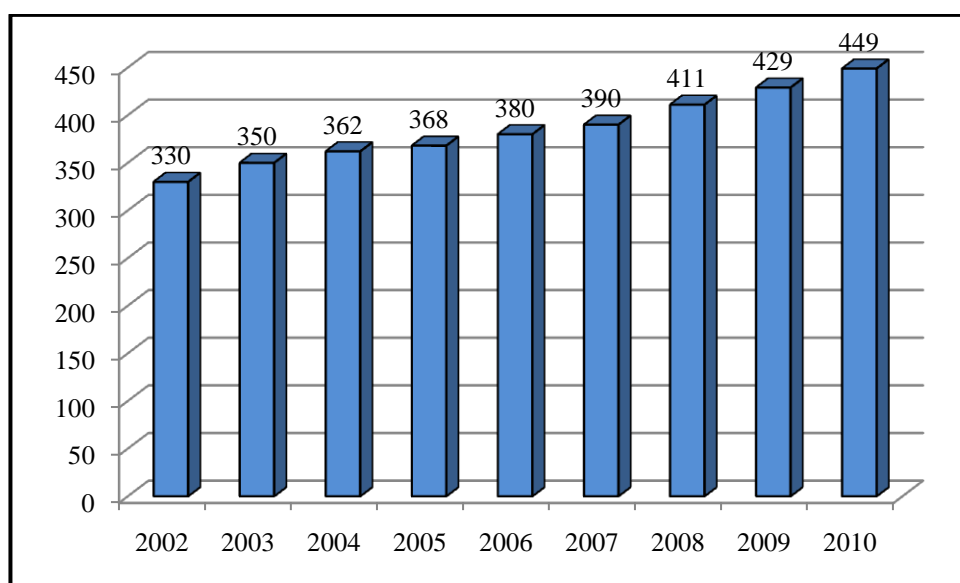
Uvedená tabulka ukazuje vývoj růstu nebo snižování počtu jednotlivých druhů NO. Pro přehlednější vyjádření jsou níže uvedené grafy za stejné období ze stejného zdroje. Každý následující graf ukazuje blíže pohyb jednotlivých druhů NO od občanských sdružení až po evidované PO.

Graf 1: Počet občanských sdružení v ČR 2002 – 2010

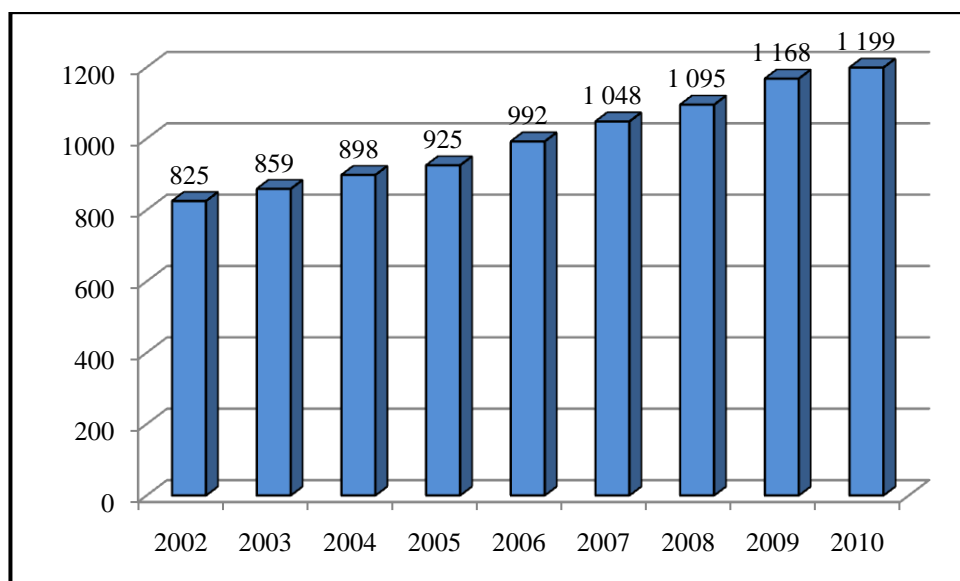
Zdroj: [27]

Graf 2: Počet nadací v ČR 2002 – 2010

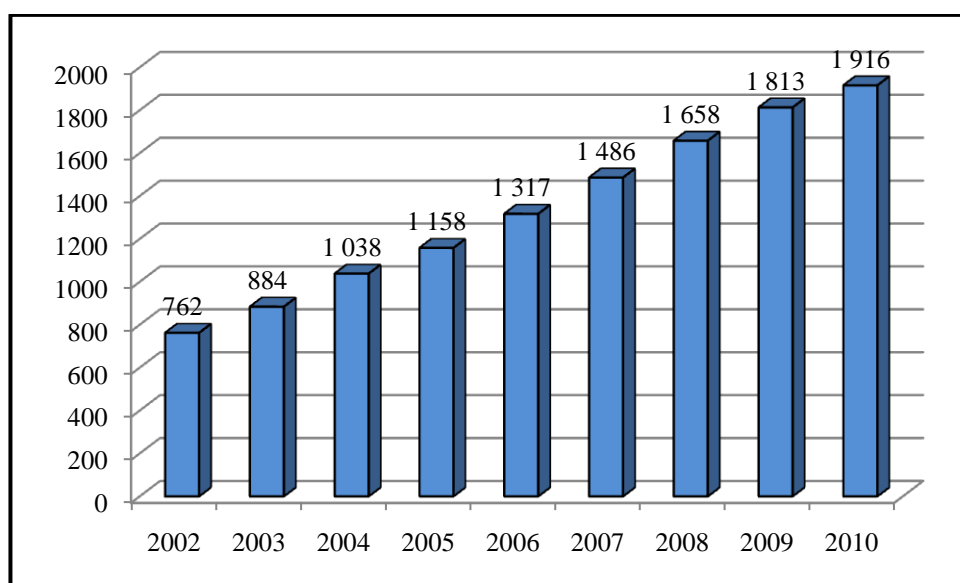
Zdroj: [27]

Graf 3: Počet nadačních fondů v ČR 2002 – 2010

Zdroj: [27]

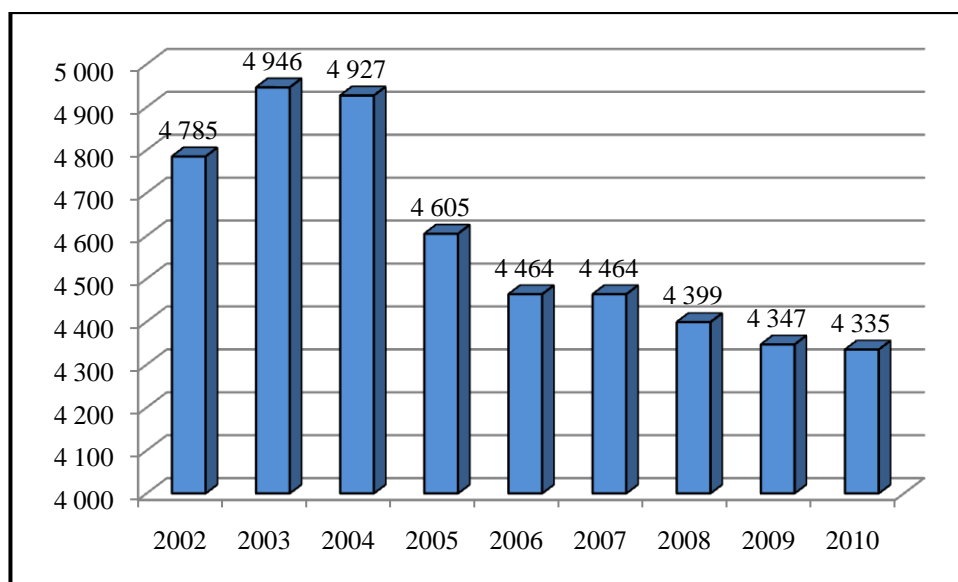
Graf 4: Obecně prospěšné společnosti v ČR 2002 – 2010

Zdroj: [27]

Ze znázorněných grafů č. 1 až č. 4 je jasně viditelný růst zmíněných typů neziskových organizací v ČR. Počet občanských sdružení, nadací, nadačních fondů se od roku 2002 do roku 2010 zvýšily v rozmezí od 27 % - 32 %. Odlišné navýšení proběhlo u obecně prospěšných společností, kterých za těchto osm let přibýlo 61 %. Nárůst těchto organizací je pochopitelný, protože nabízejí služby, které stát poskytuje neefektivně nebo zkrátka není v jeho silách je nabízet. Díky tomu stát vytváří neziskovým organizacím velký prostor. S přihlédnutím na charakter těchto organizací jsou někdy iniciátory změn nebo šířiteli morálních hodnot. Grafy znázorňují zvyšující se zájem lidí o zapojování do neziskového sektoru, který nastal po roce 1989.

Graf 5: Počet evidovaných PO v ČR 2002 – 2010

Zdroj: [27]

Tento graf jako jediný poukazuje na snižování počtu evidovaných PO v České republice. I přesto, že je vidět v letech 2003 a 2007 nárůst, celkově se z roku 2002 do roku 2010 snížilo počet evidovaných PO o 10 %. Nelze říci, proč každým rokem počet tohoto typu neziskových organizací klesá.

2.4 Funkce státu a neziskového sektoru

Úkolem státu a jeho orgánů je plnit vzhledem k neziskovému sektoru tři základní funkce:

- vybudovat právní prostředí pro jeho činnost a rozvoj,
- být pro neziskové organizace finančním zdrojem (skrz dotační politiku²⁰ státu a Nadační investiční fond),
- monitorovat stav a potřeby neziskového sektoru na základně komunikace (RNNO)

Neziskový sektor jako určitý celek vykonává ve všeobecné rovině několik základních funkcí. Převážně jde o ekonomickou a sociální funkci. Jejich náplní není jen poskytování služeb v oblasti kultury, sociální, vzdělávání atd., ale patří sem i nabídka nových pracovních míst a vytváření možností pro dobrovolníky. Mezi další funkci se řadí podpora demokracie. Protože je tento sektor nástrojem rozvoje angažovaného občanství, poskytuje obranu menšinových zájmů. Tvoří taky prostředek, díky němuž lze určovat chyby v uplatňování předpisů a poškozování oprávněných zájmů a práv. V neposlední řadě sem patří funkce humanizující. Lidé se v neziskových organizacích angažují v případech a odvětvích, které překračují zájmy jednotlivce. [23], [7]

²⁰ Poskytováním státních dotací organizacím neziskového sektoru se v současné době zabývá minimálně deset ministerstev.

3 NEZISKOVÉ ORGANIZACE V HRADCI KRÁLOVÉ

Český statistický úřad vede seznam neziskových organizací, které mají přidělené identifikační číslo. Neziskové organizace jsou PO a mají svého zřizovatele. Jejich založení probíhá podle různých právních předpisů a podléhají zákonu, podle kterého jsou zřízeny.

3.1 Strategický plán rozvoje Hradce Králové do roku 2020

Strategický plán je založen na vyrovnaném vývoji sociálních a ekonomických hledisek s položením důrazu na oblast životního prostředí. Tento plán se zajímá o potřeby občanů města Hradec Králové a splňuje měřítko kladená na moderní plány tohoto druhu. Ve světě je strategické plánování používáno od první poloviny 60. let. Aplikovat se začalo nejdříve v komerčních podnicích, a od 80. let i v rámci měst. Od jiných plánů se liší například tím, že řeší problémy dlouhodobě a komplexně. Mimo jiné se snaží dosáhnout konsensu v základních otázkách, které musí město řešit. Je také nástrojem k maximálnímu využití potenciálu města a k posílení jeho schopnosti přijímat prostředky Evropské unie a díky tomu získat co nejvíce těchto financí na uskutečnění projektů, které pomůžou k naplnění stanovených cílů.

Na základě průzkumu a diskusí s různými cílovými skupinami zohledňuje skutečné problémy obyvatel města, neziskových organizací a podnikatelských subjektů ve městě. Plán je zaměřen na osm klíčových oblastí. Tato podkapitola bude zaměřena na sedmou část, která zahrnuje sociální oblast a zdraví obyvatel. Mezi vize této oblasti patří zajištění dostačující nabídky volnočasových aktivit, vstřícný přístup k seniorům, zdravotně postiženým, rodinám s dětmi, osobám v nouzi, osobám se závislostmi, cizincům, etnikům a národnostním menšinám. Globálním cílem zmíněného úseku je trvale zlepšit zdravotní péči a sociální služby ve městě zapojením poskytovatelů i účastníků s cílem zajistit trvalý růst kvality života pro všechny skupiny obyvatel. Dále chce město podpořit sociální stabilitu a integritu města a minimalizovat výskyt společensky nežádoucích jevů účinnou prevencí a přiměřeným společenským tlakem. [33]

Podklady pro formulaci rozvojových směrů a aktivit, podnikových strategií a strategických cílů poskytne městu SWOT analýza. Pomocí čtyř oblastí, na které je rozdělena (silné stránky, slabé stránky, příležitosti a ohrožení), by měla zvýraznit pozitivní vlastnosti, minimalizovat negativní a vyvarovat se hrozeb ohrožení.

Tabulka 4: SWOT analýza v sociální oblasti a zdraví obyvatel v HK

Silné stránky města (S)	Slabé stránky města (W)
<p>Současná relativně nízká nezaměstnanost</p> <p>Kvalitní současné sociální služby a zdravotní péče</p> <p>Dosažená životní úroveň</p> <p>Dobry vzdělanostní potencional populace (díky dostupnosti vzdělání)</p> <p>Příznivé životní prostředí a čistota města</p> <p>Relativně nízká úroveň pouliční kriminality</p> <p>Existence fakultní nemocnice</p>	<p>Nedostatek dostupného bydlení pro některé sociální skupiny (zdravotně postižené, mladé rodiny, seniory) a chráněného bydlení</p> <p>Limitované pracovní příležitosti</p> <p>Nedostatek víceúčelových dětských hřišť</p>
Vnější příležitosti (O)	Hrozby (T)
<p>Zapojení neziskového sektoru do poskytování sociálních služeb</p> <p>Státní investice do zdravotních zařízení</p> <p>Podpora mladých rodin s dětmi ze strany města a státu</p> <p>Bytová výstavka a její podpora ze strany města a státu</p> <p>Možnost čerpání financí ze zdrojů EU</p>	<p>Riziko růstu nezaměstnanosti</p> <p>Snižující se počet obyvatel a zvyšující se věkový průměr</p> <p>Přiliv sociálně problémových skupin</p>

Zdroj: [33]

Hradec Králové má kvalitní systém sociálních služeb, které přednostně zajišťují neziskové organizace (před formou příspěvkových organizací). Z hlediska budoucnosti je tu předpoklad další podpory investičních akcí ze státních případně evropských prostředků na domy s pečovatelskou službou, azylové služby a podobně. Mezi příležitosti města patří také realizace koncepce bytové politiky, která řeší dostupnost bydlení pro specifické skupiny obyvatel. Hrozbou pro město je zejména nepříznivý demografický vývoj a přiliv sociálně problémových skupin. [33]

3.2 Katalog NO

V dnešní době na internetu lze najít téměř vše a to platí i o nabídce neziskových organizací. Na portálu²¹ neziskových organizací v Královéhradeckém kraji se registrují NO z okresů Hradec Králové, Trutnov, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou. Vkládají tam své kontaktní informace, obor činnosti, případně informují o svých předešlých aktivitách a odkazují na své vlastní internetové stránky. Každý si tedy může vyhledat či zjistit dostupnost neziskové organizace dle svých potřeb. Pro rychlejší vyhledávání se nabízí možnost volby podle okresu nebo oboru působnosti, ale i podle abecedy. Pro příklad NO v HK jsou níže uvedené tabulky.

Tabulka 5: NO zaměřené na děti, mládež a volný čas v HK

ADRA - Pyramida pomoci a rozvoje
Agentura Pavučinka, o. s.
Aliance dětí a mládeže Královéhradeckého kraje
Butterfly-Aid o.p.s.
Camp Center International
Český červený kříž, Oblastní spolek Hradec Králové
Divadlo Dno, o.s.
Dům dětí a mládeže
Etické fórum ČR, královéhradecká oblastní pobočka
Junák – svaz skautů a skautek ČR, středisko „K. Šimka“
Křesťanské mateřské centrum Sedmikráska
Mamma Help centrum Hradec Králové
Občanské sdružení BABY TOP
Občanské sdružení HLEDÁNÍ
Občanské sdružení Město pro lidi
Občanské sdružení rodičů při Speciálních školách
Občanské sdružení Salinger
ORBIS PICTUS
PIONÝR - Krajská organizace Pionýra KHK
POCO A POCO ANIMATO, o.s.

²¹<http://khk.neziskovka.cz/cz/index.php?session=>

PROSTOR PRO, o. s.
(Re)habilis, o.p.s.
TÁBOROVÝ KLUB HRADEČTÍ LVI o.s.
TOM 1725 Plamínek
Turistický oddíl mládeže 1722 Pěšinky a Ostříž
YMCA Hradec Králové

Zdroj: [32]

Tabulka 6: No orientované na sportovní aktivity

Camp Center International
Dům dětí a mládeže
Junák – svaz skautů a skautek ČR, středisko „K. Šimka“
Občanské sdružení rodičů při Speciálních školách
ORBIS PICTUS
PIONÝR - Krajská organizace Pionýra KHK
TÁBOROVÝ KLUB HRADEČTÍ LVI o.s.
TOM 1725 Plamínek
YMCA Hradec Králové

Zdroj: [32]

Tabulka 7: NO v sociálních oblastech

ADRA - Pyramida pomoci a rozvoje
Biskupství královéhradecké
Butterfly-Aid o.p.s.
Český červený kříž, Oblastní spolek Hradec Králové
Křesťanské mateřské centrum Sedmikráska
Mamma Help centrum Hradec Králové
Občanské poradenské středisko, o. p. s.
Občanské sdružení BABY TOP
Občanské sdružení HLEDÁNÍ
Občanské sdružení Město pro lidi
Občanské sdružení rodičů při Speciálních školách
Občanské sdružení Salinger
Péče o duševní zdraví

PROSTOR PRO, o. s.
(Re)habilis, o.p.s.
Tyfloservis, o.p.s.
YMCA Hradec Králové

Zdroj: [32]

Tabulka 8: NO v environmentální oblasti

Junák – svaz skautů a skautek ČR, středisko „K. Šimka“
ORBIS PICTUS
PIONÝR - Krajská organizace Pionýra KHK

Zdroj: [32]

Tabulka 9: NO jako odbory, zájmy, poradenství a společnost

Centrum evropského projektování - regionální rozvojová agentura
Český červený kříž, Oblastní spolek Hradec Králové
Etické fórum ČR, královéhradecká oblastní pobočka
Mamma Help centrum Hradec Králové
Masarykova společnost, odbočka Hradec Králové
Občanské poradenské středisko, o. p. s.
Občanské sdružení BABY TOP
Občanské sdružení HLEDÁNÍ
(Re)habilis, o.p.s.
YMCA Hradec Králové

Zdroj: [32]

Tabulka 10: NO v odvětví kultury

ADRA - Pyramida pomoci a rozvoje
Butterfly-Aid o.p.s.
Camp Center International
Divadlo Dno, o.s.
Etické fórum ČR, královéhradecká oblastní pobočka
INSTINCT o. s.
Junák – svaz skautů a skautek ČR, středisko „K. Šimka“
Křesťanské mateřské centrum Sedmikráska

Masarykova společnost, odbočka Hradec Králové
Občanské sdružení HLEDÁNÍ
Občanské sdružení rodičů při Speciálních školách
ORBIS PICTUS
PIONÝR - Krajská organizace Pionýra KHK
POCO A POCO ANIMATO, o.s.
YMCA Hradec Králové

Zdroj: [32]

Tabulka 11: Ostatní NO v HK

ADRA - Pyramida pomoci a rozvoje
Butterfly-Aid o.p.s.
Camp Center International
Centrum evropského projektování - regionální rozvojová agentura
Český červený kříž, Oblastní spolek Hradec Králové
Český kynologický svaz královéhradecká kynologická organizace č. 828
Dům dětí a mládeže
Etické fórum ČR, královéhradecká oblastní pobočka
INTEGRUM
Klub bechtěreviků Královéhradecký kraj
klub Dětem
Křesťanské mateřské centrum Sedmíkráska
Masarykova společnost, odbočka Hradec Králové
Občanské poradenské středisko, o. p. s.
Občanské sdružení Salinger

Zdroj: [32]

Znázorněné tabulky jsou rozříděné podle oboru působnosti. Některé organizace se opakují v různém zaměření, protože není podmínkou, že nezisková organizace musí spadat do jedné oblasti. V rámci svých činností může nabízet lidem pomoc nebo zájmové aktivity ve více směrech.

3.3 Aktuální počet neziskových organizací v HK

V předešlé podkapitole byly uvedeny některé neziskové organizace podle zaměření v Hradci Králové. Město nabízí velmi pestré nabídky aktivit v rámci neziskových organizací. Při zhodnocení údajů ohledně neziskových organizací v Královéhradeckém kraji a v okresním městě Hradci Králové je z celkového součtu všech právních forem uváděno 30 % zastoupení neziskových organizací v Hradci Králové z celého kraje. Tato kapitola byla ale zařazená z důvodu porovnání počtu neziskových organizací v Hradci Králové s Českou republikou.

Tabulka 12: Porovnání ČR a HK ve vybraných typech NO

Právní forma	Česká republika	Hradec Králové
Nadace	449	6
Nadační fond	1 199	38
Obecně prospěšná společnost	1 916	33
Občanská sdružení	71 164	1 243
Celkem	74 728	1 320

Zdroj: [28]

V porovnání s Českou republikou v rámci občanských sdružení, obecně prospěšných společností, nadací a nadačních fondů má při 10 506 813 obyvatel ke dni 31. 12. 2010 registrováno 74 728 těchto organizací. Hradec Králové registruje 1 320 institucí při 95 868 obyvatelích.

Na první pohled se to může zdát málo oproti České Republice, ale když se ale vypočítá počet neziskových organizací na jednoho obyvatele, tak nám výsledek ukazuje, že v České republice je jedna nezisková organizace vymezených typů na 140 lidí, kdežto v Hradci Králové je pro 73 lidí.

Ze zmíněných údajů a výpočtů lze tedy říci, že si Hradec Králové v rámci republiky stojí velmi dobře. Ze strategického plánu také vyplývá, že město Hradec Králové chce do budoucna více podporovat volnočasové aktivity, tudíž je reálné předpokládat růst neziskových organizací dále.

4 HODNOCENÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ

Tato práce je obohacena o průzkum mezi studenty UK a jejich postoji k neziskovým organizacím. V této kapitole je popsán cíl výzkumu, metoda výzkumu a zpracování, zkoumaný vzorek, výsledky výzkumu zpracované v grafech s komentáři.

4.1 Cíl průzkumu

Cílem této práce je realizace subjektivního dotazníkového šetření mezi studenty Univerzity v Hradci Králové (dále jen UHK). Hlavní otázka výzkumu se zabývá vztahem studentů k neziskovým organizacím. Dílčí otázky se týkají například rozdílů v postojích mezi muži a ženami, zapojením studentů do neziskového sektoru a dalšími pohledy.

4.2 Metoda průzkumu a zpracování

Výzkumnou metodou byl zvolen dotazník metodou subjektivního hodnocení. Tato metoda je jedním z nejběžnějších prostředků pro sběr dat pro různé druhy průzkumů. Skládá se z řady otázek, jejichž cílem je získat názory a fakta od respondentů.

„Dotazník je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně.“²²

„Dotazníky jsou nejpoužívanějším nástrojem při sběru primárních údajů. Představují formuláře s otázkami, na něž respondenti odpovídají, případně obsahují také varianty jejich odpovědí. Dotazník je potřeba důkladně sestavit, vyzkoušet a zbavit chyb před vlastním použitím.“²³

Dotazník obsahuje 20 uzavřených otázek a 1 tabulku. Uzavřené otázky nabízejí soubor možných alternativ, ze kterých respondent vybere vhodnou odpověď. Otázky se zaměřují na vztah, pohled a zapojení studentů v neziskových organizacích. Výsledky, které byly získány, jsou zpracovány dotazníkovým šetřením kvantitativně a graficky, včetně slovního vyjádření.

²² CHRÁSKA, M. Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu. Praha : Grada, 2007, str. 163.

²³ KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum* . Praha : Grada, 2005, str. 161.

4.3 Zkoumaný vzorek

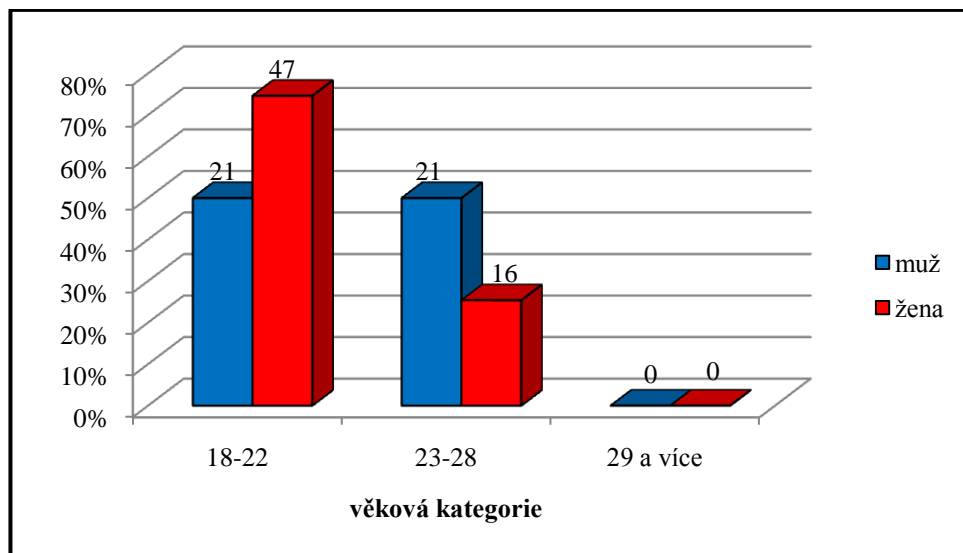
Výzkumný soubor tvořili studenti z UHK, kteří byli vybráni náhodně ze čtyř fakult této univerzity, kterými jsou:

- fakulta informatiky a managementu (FIM)
- fakulta filozofická (FF)
- fakulta pedagogická (PDF)
- fakulta přírodovědná (PŘF)

Studenti byli požádáni o vyplnění dotazníku prostřednictvím dotazníkového formuláře přes internet. Dotazník byl poslán na portál studentů UHK. Během prvního dne byla odezva téměř 35% z celkového počtu odpovídajících. V dalších dnech vyplněných formulářů přibývalo pomalu a v menším počtu. Celkový počet respondentů skončil na 105 studentech. Vzhledem k tomu, že vše probíhalo prostřednictvím internetu, tak nelze tedy jednoznačně spočítat návratnost, protože těžko říci kolik studentů dotazník jen vidělo a kolik z nich se zapojilo aktivně. Výzkum byl realizován z důvodu zjištění pohledu studentů na neziskový sektor.

4.3.1 Věkové zastoupení studentů podle pohlaví

Graf 6: Věkové zastoupení studentů podle pohlaví

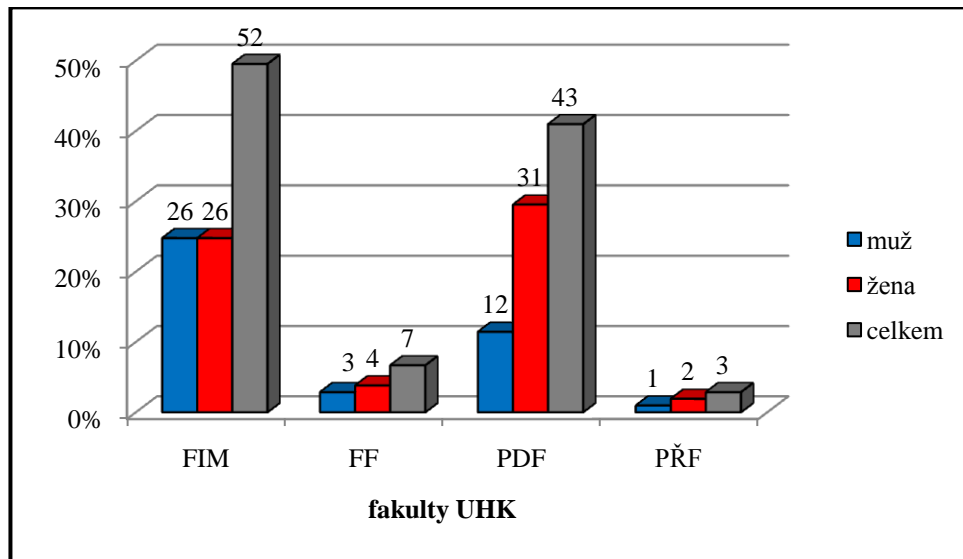

Zdroj: vlastní

Počet mužů z celkového počtu je 42 (40%) a 63 žen (60%). Z grafu je patrné, že nejvíce zúčastněných bylo ve věku 18-22 a to o 54% více než ve věku 23-28.

4.3.2 Počet studentů podle fakult UHK

Graf 7: Počet studentů podle fakult UHK

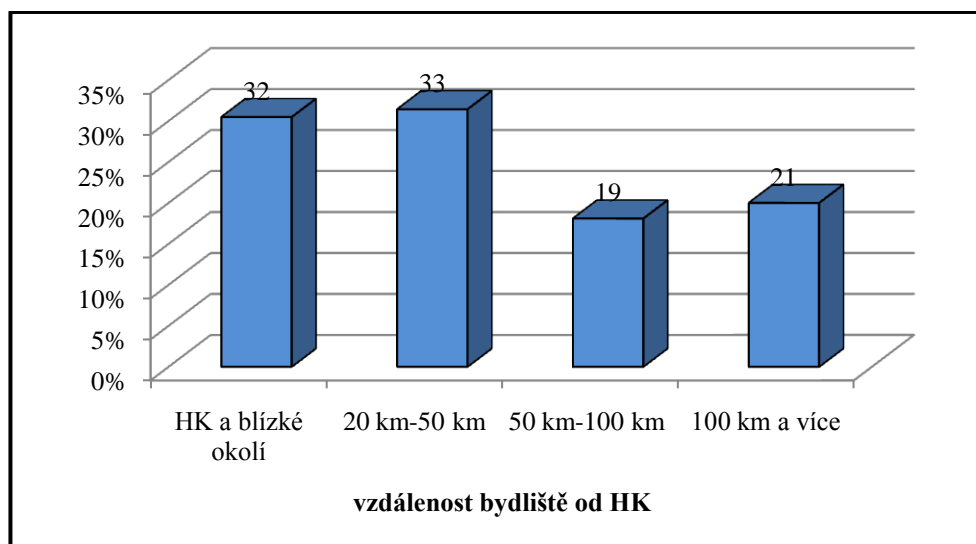

Zdroj: vlastní

Z průzkumu vyplývá, že nejvíce se zúčastnilo studentů z FIM (49,52%) a nejméně z PŘF (2,86%). Z PDF to bylo 29,64% a z FF (6,67%). Zastoupení mužů a žen bylo vyrovnané z fakult FIM, FF, a PŘF.

4.3.3 Vzdálenost bydliště studentů a jejich zájem o NO v HK

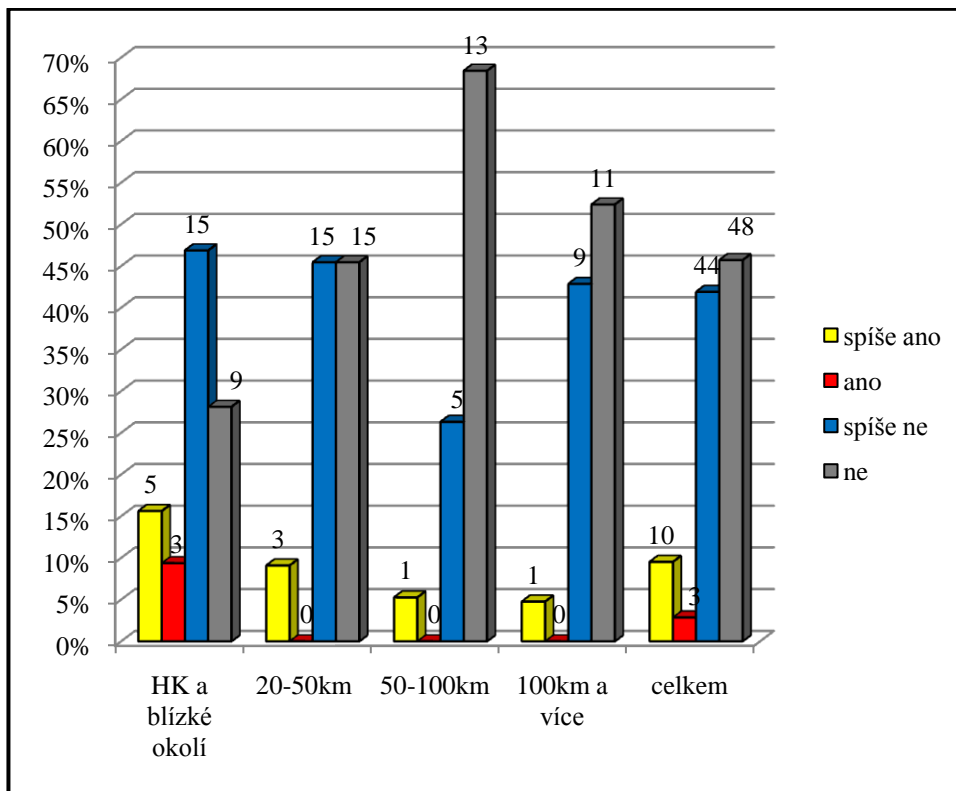
Graf 8: Vzdálenost bydliště studentů

Zdroj: vlastní

Procentuálně je velmi vyrovnaný počet studentů bydlících v HK a okolí (30,48%) se studenty bydlících 20-50km od HK (31,43%). Od sebe se moc neliší ani ti, co bydlí do 100 km od HK (18,10%) s těmi, co bydlí 100 km a více (20%).

Graf 9: Zájem studentů o neziskový sektor v HK vzhledem k bydlišti

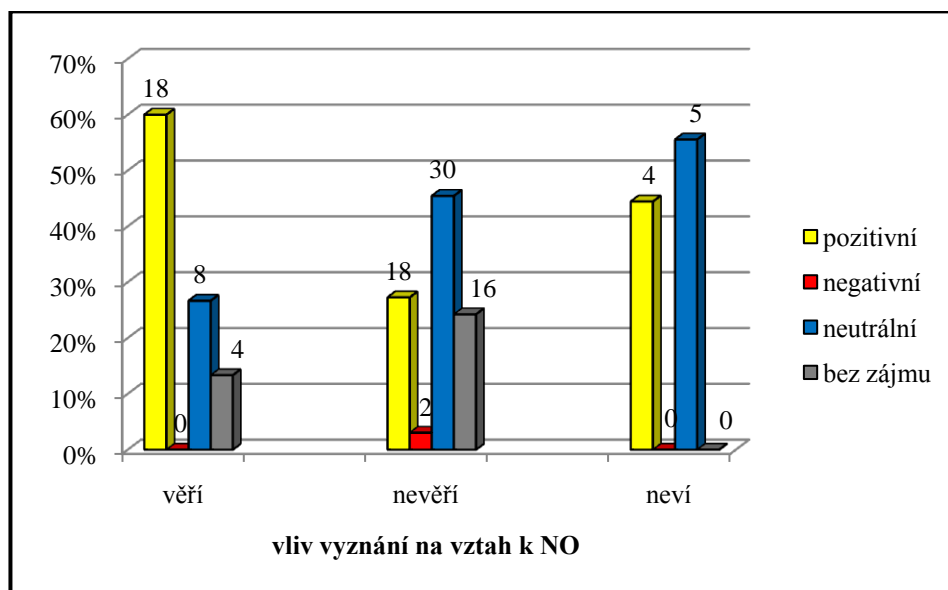

Zdroj: vlastní

Z výzkumu vychází největší zájem těch, kteří bydlí v Hradci Králové a okolí (spíše ano – 15,63%, ano – 9,38%). Čím dál studenti bydlí, tím je jejich zájem menší. Od 9,09% (20-50 km), 5,26% (50-100 km) klesá až na 4,76% (100 km a více). Je tu zřetelný sestupný zájem v závislosti na bydlišti. Když se sečtou odpovědi spíše ne a ne, tak výsledek opět naznačuje, že studenti s bydlištěm v HK se nezajímají z 75% a ti, co bydlí až 100 km od HK z 95,24%. Znovu je tu vzrůstající nezájem. V celkovém součtu jeví nějakým způsobem zájem 12,38% a bez zájmu je 87,62% studentů.

4.3.4 Vliv víry v Boha na postoj k NO

Graf 10: Vliv víry v Boha na postoj k NO

Zdroj: vlastní

Věřící mají bližší vztah k NO, protože se z 60% k nim staví pozitivně a bez zájmu je jen 13,33% dotazovaných. U nevěřících převažuje neutrální vztah a to z 45,45%, bez zájmu je 24,24% a pozitivní vztah uvedlo 27,27% studentů. Ohledně víry nemá jasno 9 dotazovaných a ti se staví z 44,44% pozitivně a z 55,56% negativně.

4.4 Výsledky průzkumu

Na základě informací z dotazníků bylo provedeno souhrnné a přehledné vyhodnocení jednotlivých bodů. Výsledky jsou znázorněny v grafech s popisky a komentářem. Pro lepší hodnocení výsledků byly provedeny v rámci některých otázek výpočty aritmetického průměru a směrodatné odchylky.

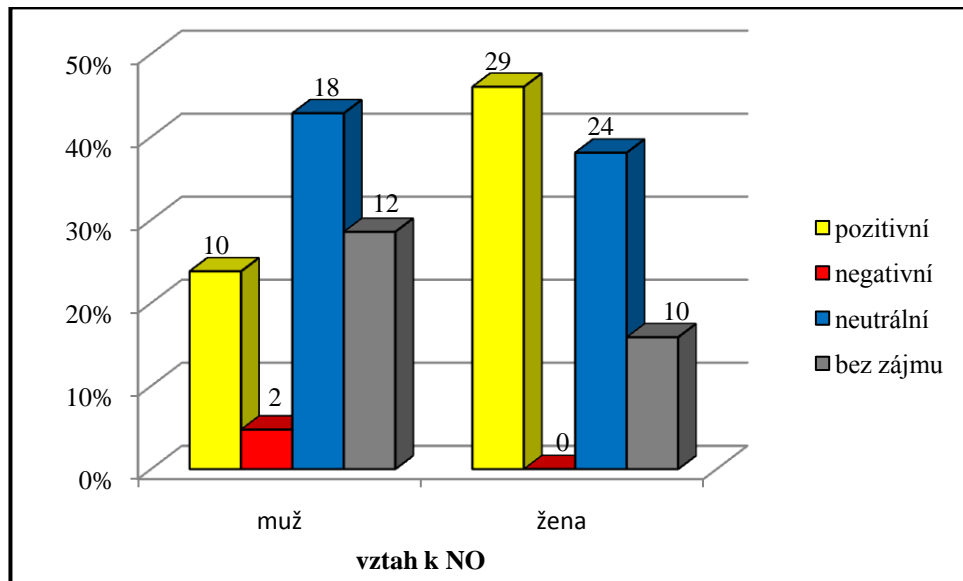
$$\bar{X} = \frac{1}{n} \cdot \sum_{i=1}^n X_i$$

$$S^2 = \frac{1}{n} \cdot \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2$$

$$S = \sqrt{S^2}$$

4.4.1 Vztah k NO a uvažování o práci v nich podle pohlaví

Graf 11: Vztah k NO podle pohlaví

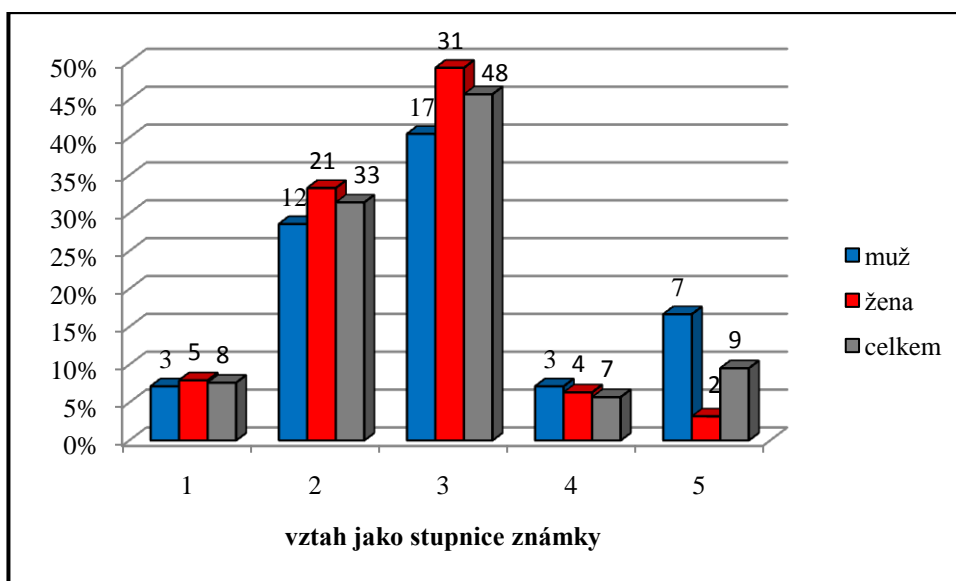
Zdroj: vlastní

Z grafu je na první pohled ale zřejmé, že pozitivnější vztah mají ženy (46,08%) než muži (23,81%). Ženy se také nestaví k neziskovým organizacím negativně, kdežto muži z 4,76% ano. Neutrální pozici zaujímají téměř podobně, přičemž ženy z 38,10% a muži z 42,86%. Žádný zájem nejeví 28,57% mužů a 15,87% žen.

odpověď	stupnice	četnost výskytu		
		muži	ženy	celkem
pozitivní	2	10	29	39
neutrální	0	18	24	42
bez zájmu	-1	12	10	22
negativní	-2	2	0	2
statistické hodnoty		muži	ženy	celkem
\bar{X}		0,095	0,76	0,49
S		0,47	0,45	1,23

U celkového počtu je vidět velká variabilita, tudíž jsou hodnoty hodně rozptýlené od průměru a leží daleko od sebe. U žen a mužů je variabilita téměř vyrovnaná.

Graf 12: Důvěra k NO podle pohlaví

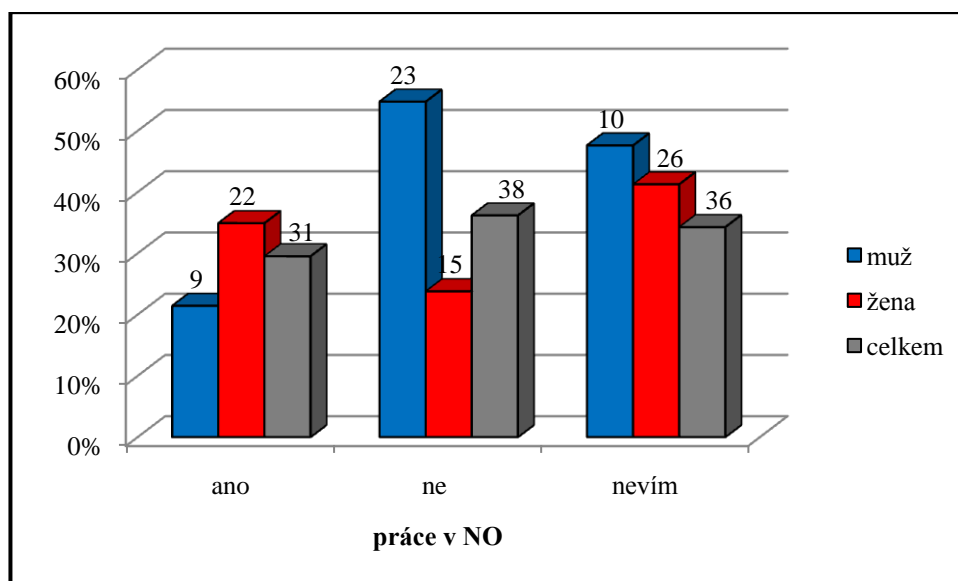
Zdroj: vlastní

Oznámkování vztahu dopadlo u žen i mužů poměrně vyrovnaně, přičemž se nejvíce liší v hodnocení 5 (muži 16,67%, ženy 3,17%). Obecně podle výsledků lze říci, že ženy mají k NO větší důvěru než muži.

odpověď	stupnice	četnost výskytu		
		muži	ženy	celkem
1	2	3	5	8
2	1	12	21	33
3	0	17	31	48
4	-1	3	4	7
5	-2	7	2	9
statistické hodnoty		muži	ženy	celkem
	\bar{X}	0,023	0,36	0,23
	S	0,48	0,41	0,99

Hodnota směrodatné odchylky u celkového počtu říká, že míra hodnot dat od průměru je opět velká. Jako u předchozího grafu je variabilita mužů i žen podobná.

Graf 13: Studenti a jejich uvažování o práci v NO podle pohlaví

Zdroj: vlastní

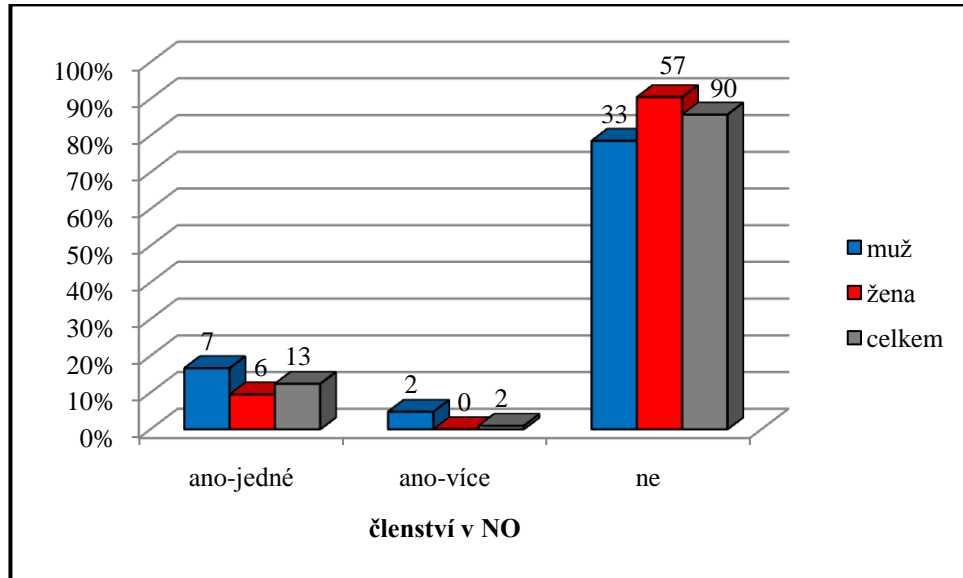
Průzkum ukazuje, že 29,52% studentů by o práci v NO uvažovalo, 36,19% ne a jasno v tom nemá nebo stále neví 34,29%. Z hlediska pohlaví mají opět větší zájem ženy. 34,92% řeklo ano, ne pouhých 23,81%. U mužů tomu bylo jinak. 21,43% tvrdí, že by o práci uvažovali a 54,76% ne.

odpověď	stupnice	četnost výskytu		
		muži	ženy	celkem
ano	1	9	22	31
nevím	0	10	26	36
ne	-1	23	15	38
statistické hodnoty		muži	ženy	celkem
\bar{X}		-0,33	0,11	-0,06
S		0,23	0,17	0,81

Celková variabilita je i zde daleko od 0, tudíž je soubor dat rozptýlený. U mužů a žen je variabilita celkem nízká, takže lze průměr považovat za typickou hodnotu.

4.4.2 Zapojení studentů v NO

Graf 14: Členství v NO podle pohlaví

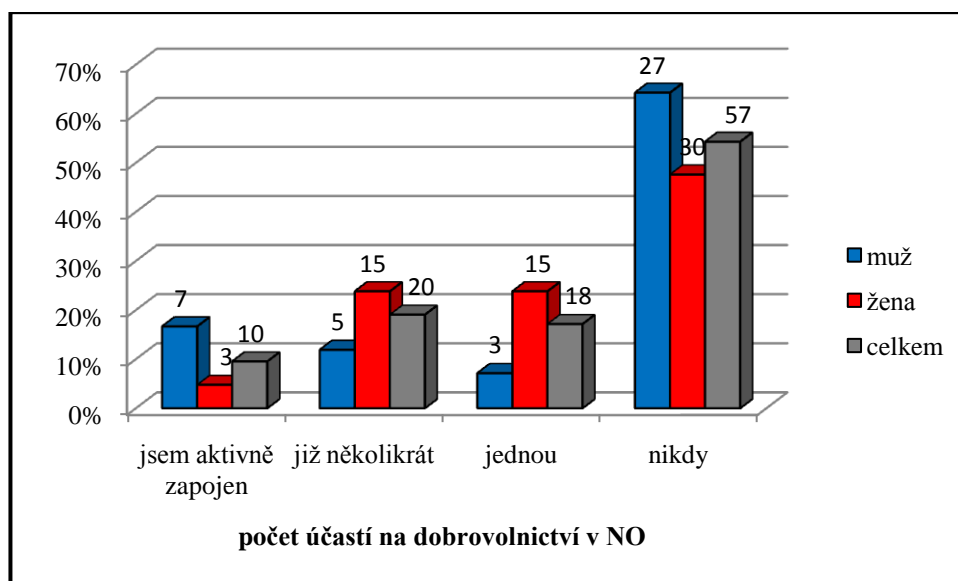
Zdroj: vlastní

16,67% mužů je členem jedné NO, 4,76% více NO a žádné členství nemá 78,57% mužů. Z žen má jedno členství 9,52% a žádné 90,48%. Z grafu nám vychází, že 12,38% mají jedno členství, 0,95% více členství a 85,71% nemá ani jedno členství v NO.

odpověď	stupnice	četnost výskytu		
		muži	ženy	celkem
ano-více	2	2	0	2
ano-jedné	1	7	6	13
ne	0	33	57	90
statistické hodnoty		muži	ženy	celkem
	\bar{X}	0,26	0,095	0,16
	S	0,29	0,26	0,42

Z tabulky vychází znovu podobná variabilita mužů a žen, přičemž celková je více rozptýlená.

Graf 15: Zapojení studentů jako dobrovolníků v NO

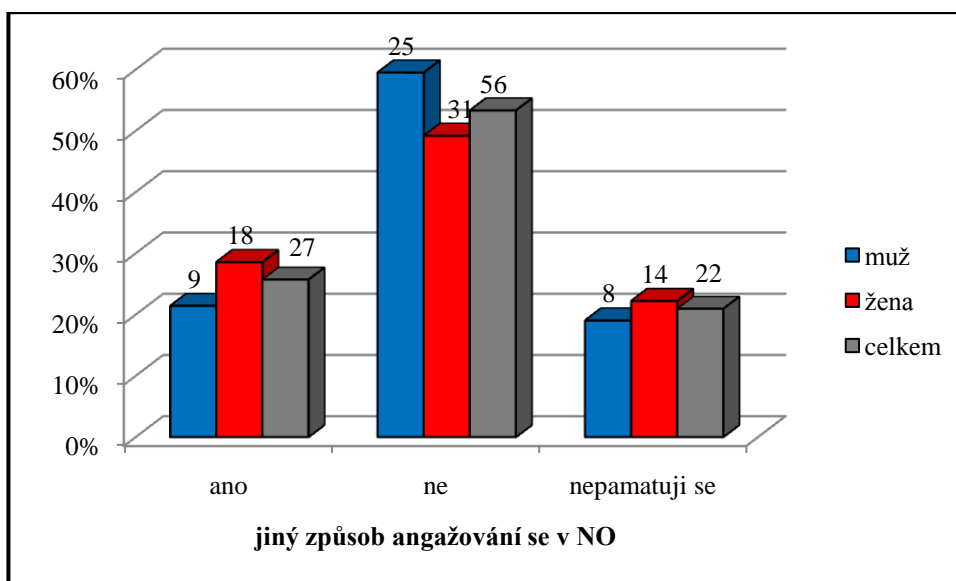
Zdroj: vlastní

V tomto případě je aktivně zapojeno 16,67% mužů a 4,76% žen. Celkem je to 9,52% studentů UHK. Již několikrát bylo zapojeno 11,90% mužů a 23,81% žen. Z celkového počtu dotazovaných bylo dobrovolníkem víc jak jednou 19,05%. Jednou se zapojilo 7,14% mužů a 23,81% žen, celkově 17,14%. Vůbec nikdy se nepodíleli na práci v NO 64,29% mužů, 47,62% žen, celkově 54,29% studentů. Lze tedy říci, že 45,71% dotazovaných se podílelo na dobrovolnictví alespoň jednou.

odpověď	stupnice	četnost výskytu		
		muži	ženy	celkem
aktivní	2	7	3	10
několikrát	1	5	15	20
jednou	0	3	15	18
nikdy	-1	27	30	57
statistické hodnoty		muži	ženy	celkem
	\bar{X}	-0,19	-0,14	-0,16
	S	0,40	0,32	1,04

Protože je variabilita celkového počtu studentů tak velká, nelze považovat výsledky za moc důvěryhodné.

Graf 16: Jiný způsob angažování v NO podle pohlaví

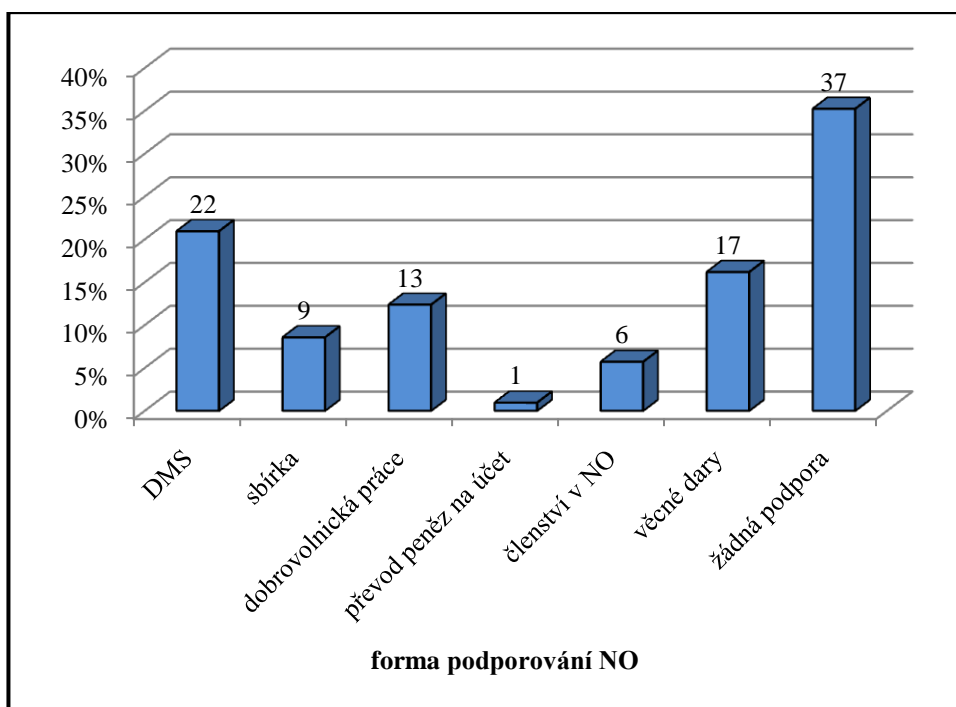
Zdroj: vlastní

Graf neznázorňuje nějaký velký rozdíl mezi muži a ženami. Nejvíce viditelná odlišnost je v odpovědi ne. Muži se jiným způsobem než v dobrovolnictví neangažovali z 59,52% a ženy z 49,21%. Celkem to je 53,33%.

odpověď	stupnice	četnost výskytu		
		muži	ženy	celkem
ano	1	9	18	27
nepamatuji se	0	8	14	22
ne	-1	25	31	56
statistické hodnoty		muži	ženy	celkem
	\bar{X}	-0,38	-0,21	- 0,28
	S	0,24	0,18	0,31

Všechny hodnoty variability jsou téměř nízké, takže naměřená data leží blízko sebe. V tomto případě je celková variabilita nejbližší k 0 ze všech předchozím i následujících výpočtů.

Graf 17: Forma podporování NO

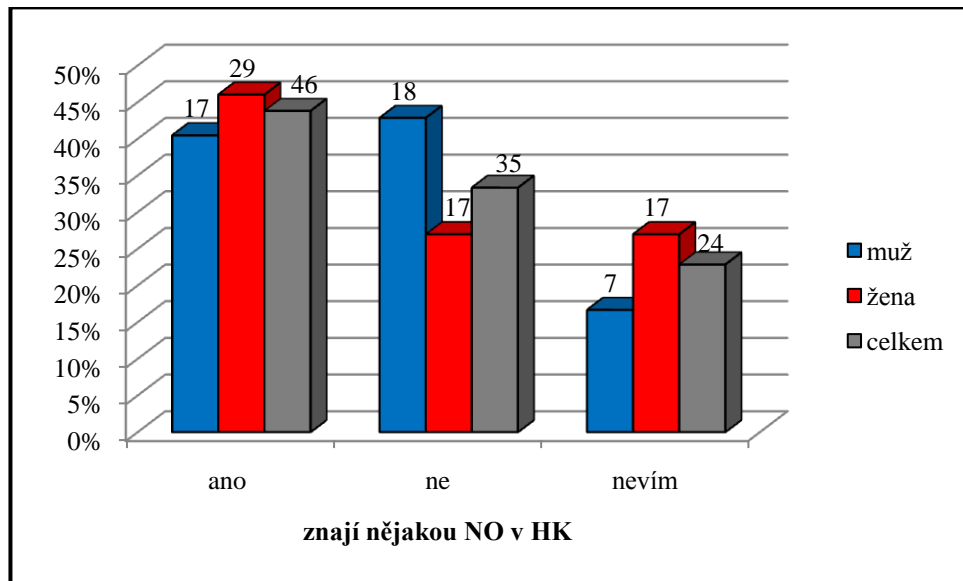

Zdroj: vlastní

Studenti z 35,24% nepodporují NO žádným způsobem. Z 20,95% podporují pomocí DMS, která se velmi rozšířila, jak je zmiňováno v teoretické části. Věcnými dary (myšleno například: oblečení pro charitu, čisticí prostředky na povodně) přispívá 16,19%. Dobrovolnickou prací pomáhá 12,38% dotazovaných, sbírkou 8,57%, členstvím v NO 5,71% a převodem peněz na účet 0,95%.

4.4.3 NO v Hradci Králové

Graf 18: Znají studenti nějakou NO v HK

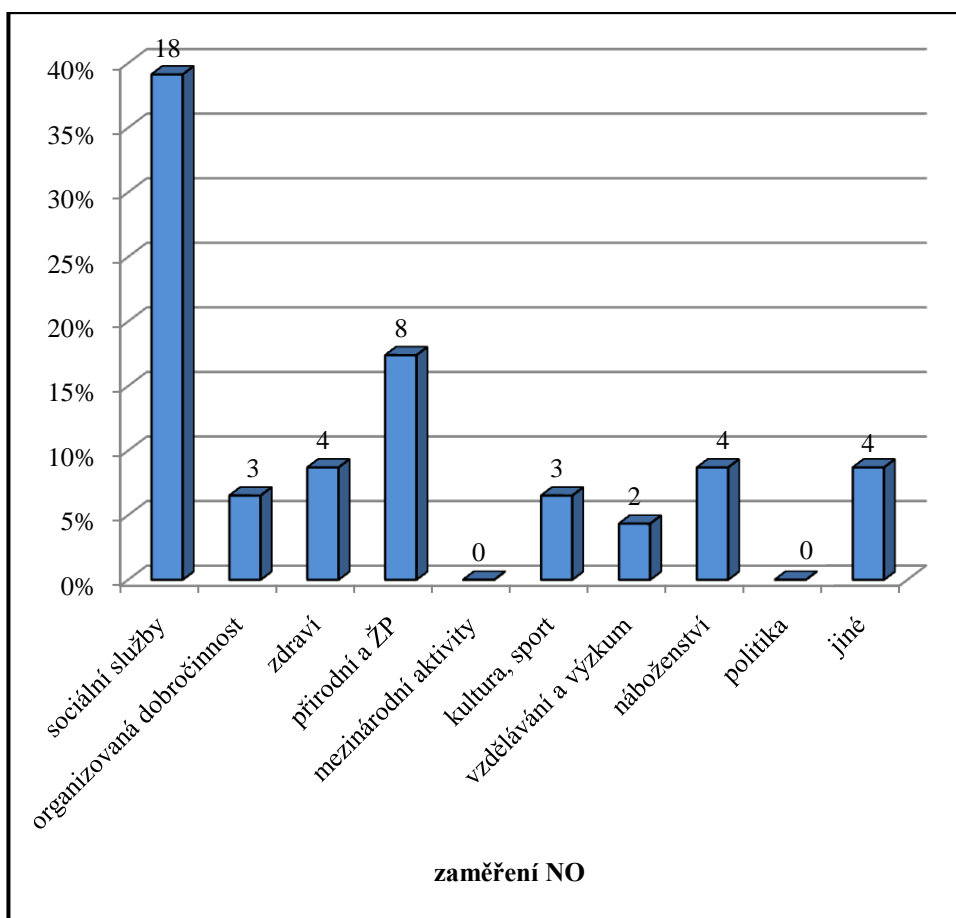
Zdroj: vlastní

Nějakou neziskovou organizaci v HK zná 43,81% studentů (z toho 40,48% muži a 46,03% ženy). Žádnou NO nezná 33,33% (42,68% mužů a 26,98% žen). O žádné neví nebo se nezajímá 22,86% (16,67% mužů a 26,98% žen).

odpověď	stupnice	četnost výskytu		
		muži	ženy	celkem
ano	1	17	29	46
nevím	0	7	17	24
ne	-1	18	17	35
statistické hodnoty		muži	ženy	celkem
\bar{X}		-0,02	0,19	0,10
S		0,21	0,18	0,87

Směrodatná odchylka je u mužů i žen opět podobná a ani jedna z nich není moc rozptýlená na rozdíl od celkové, která není hodnověrná.

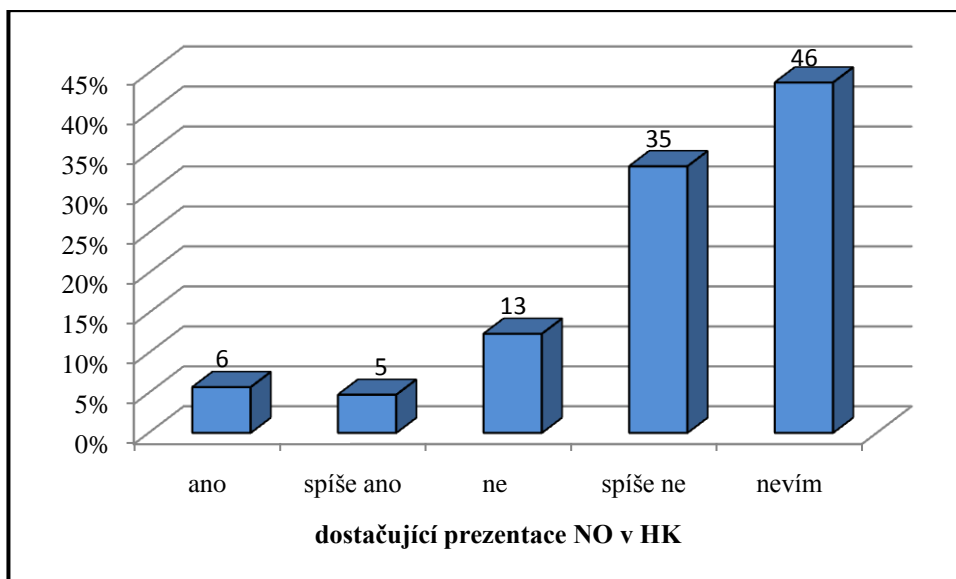
Graf 19: Zaměření NO, kterou studenti znají

Zdroj: vlastní

Tento graf navazuje na předchozí a zobrazuje zaměření NO. Odpověď byla získána od 46 studentů (43,80%), kteří nějakou organizaci znali. Nejčastěji znali neziskové organizace zaměřené na sociální služby (39,13%), poté na přírodní a ŽP (17,39%), ostatní byli téměř vyrovnané v rozmezí 4-8%. Organizace zaměřené na mezinárodní aktivity a politiku studenti neznali vůbec.

Graf 20: Případá studentům prezentace NO v HK dostačující ?

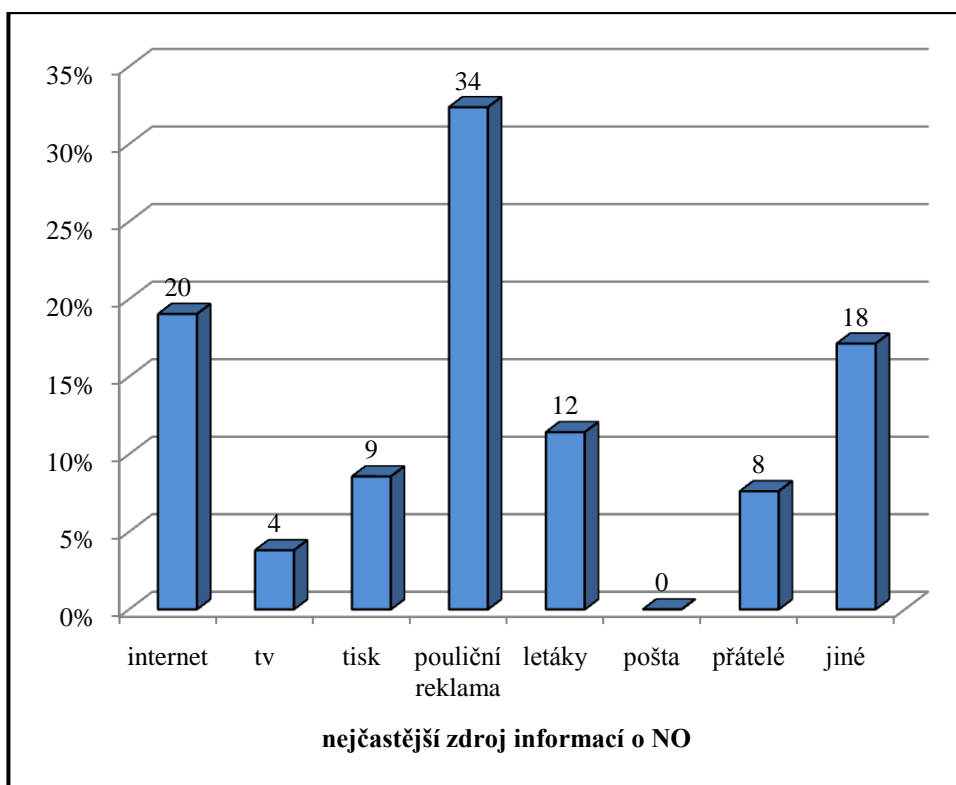
Zdroj: vlastní

Nejvíce studentů (43,81%) se řadilo k názoru, že neví, zda je prezentace NO v HK dostačující. S názorem, že spíše ne se ztotožnilo 33,33%, s ne 12,38%. 5,71% považuje prezentaci NO za dostačující a 4,76% za spíše dostačující.

<i>odpověď</i>	<i>stupnice</i>	<i>celkem</i>
<i>ano</i>	<i>2</i>	<i>6</i>
<i>spíše ano</i>	<i>1</i>	<i>5</i>
<i>nevím</i>	<i>0</i>	<i>13</i>
<i>spíše ne</i>	<i>- 1</i>	<i>35</i>
<i>ne</i>	<i>- 2</i>	<i>36</i>
<i>statistické hodnoty</i>		<i>celkem</i>
\bar{X}		<i>-0,41</i>
<i>S</i>		<i>0,96</i>

Poslední tabulka s výsledky ukazuje opět velkou rozptýlenost hodnot.

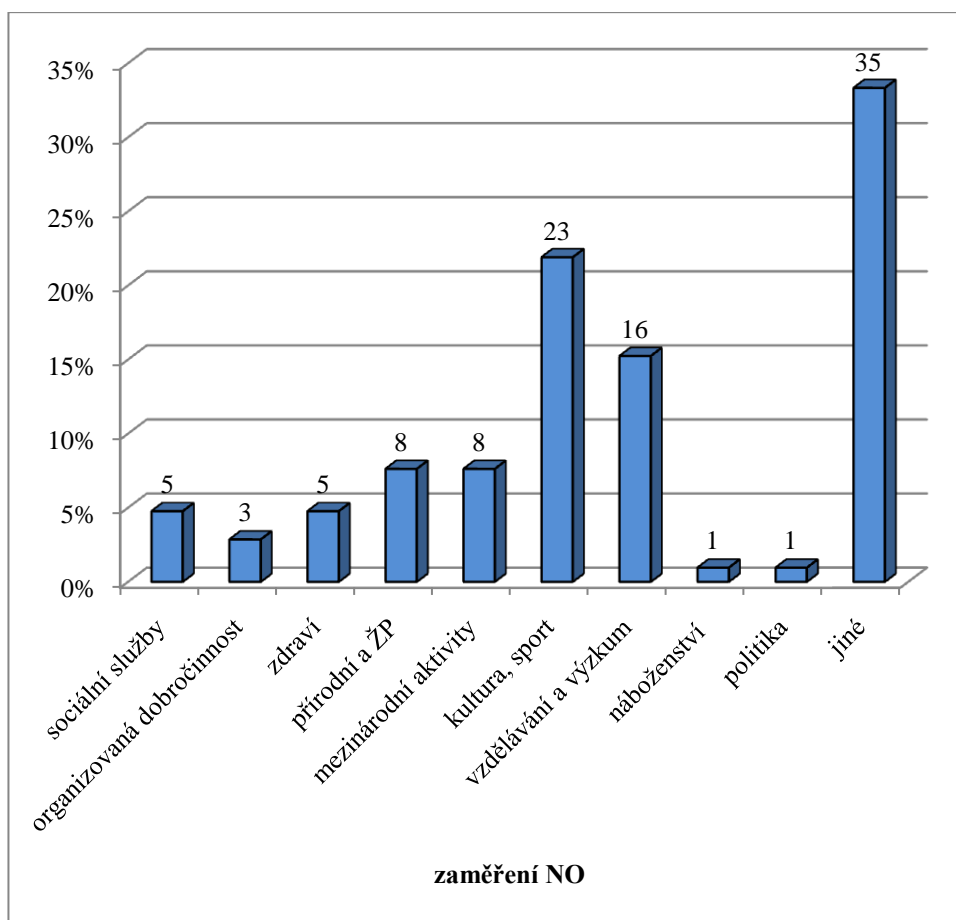
Graf 21: Nejčastější zdroj informací o NO v HK

Zdroj: vlastní

Jako nejčastější zdroj informací o NO v HK uvedlo 32,38% pouliční reklamu, kdy jsou zastavovány na ulici jednateli NO. Hned za touto formou následoval z 19,05% internet. 17,14% uvedlo jiný zdroj, který nebyl v nabídce, 11,43% letáky, 8,57% tisk. Někteří studenti (7,62%) označili za zdroj své přátelé, kteří je informují a 8,57% televizi. Poštu jako prostředek informací ne zvolil nikdo.

Graf 22: Kde vidí studenti mezeru – co jim chybí z NO v HK

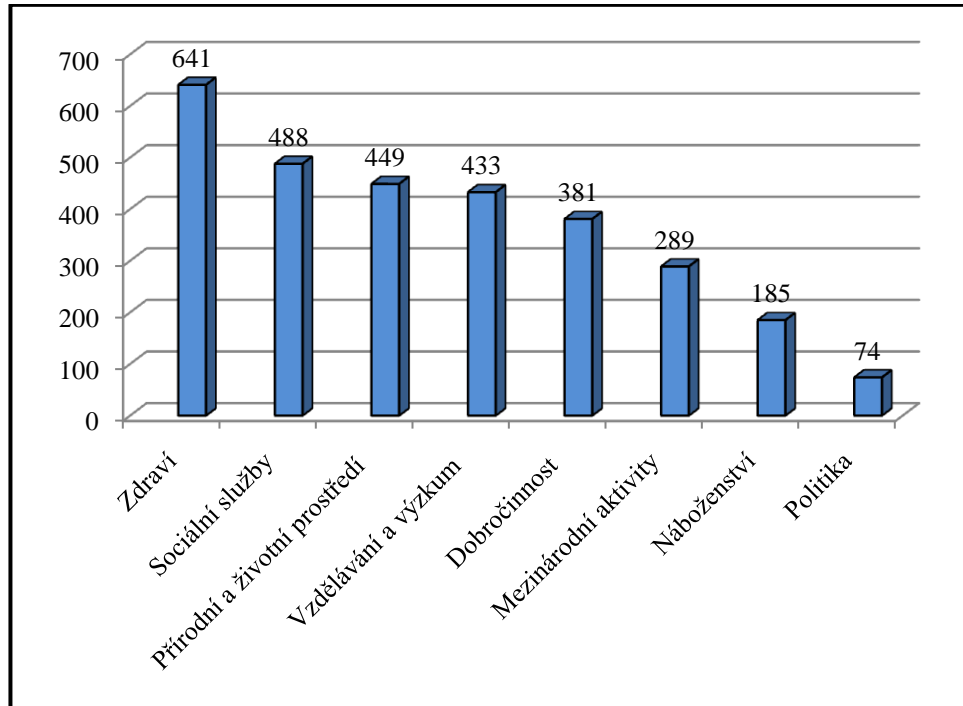
Zdroj: vlastní

Studenti z 33% vybrali možnost jiné, která v sobě zahrnuje neziskové organizace, které nebyli v nabídce, nebo tak volili, protože nevěděli. Dotazovaným chybí nejvíce kultura a sport z 23%. Potom hned následuje vzdělávání a výzkum (16%). Se stejnými výsledky skončily mezinárodní aktivity a životní prostředí (7,62%), sociální služby a zdraví (4,76%) a na poslední místě organizovaná dobročinnost (2,86%).

4.4.4 Párová metoda NO

Studenti měli vybírat ze dvou neziskových organizací podle toho, která se jim zdá být prospěšnější obodovat – buď 0 nebo 1. Z celkového součtu byl vytvořen přehledný graf.

Graf 23: Hodnocení prospěšnosti NO podle počtu bodů

Zdroj: vlastní

Graf jednoznačně ukazuje, jaké zaměření neziskových organizací vnímají studenti jako nejprospěšnější. Ve velké převaze označili na první místě v porovnání se všemi ostatními zaměřeními zdraví a na posledním politiku.

ZÁVĚR

Tato práce je rozdělena celkem do čtyř kapitol. První kapitola zdůrazňuje důležitost a nezastupitelnost neziskového sektoru v České republice. Dále jsou v ní vysvětleny základní pojmy, které souvisejí s neziskovými organizacemi. Je zde popsána charakteristika, typologie a základní právní normy těchto organizací.

Druhá kapitola je zaměřena na Českou republiku, její historii a vývoj počtu neziskových organizací. Rok 1989 přinesl velkou změnu, protože se občané mohli znovu zapojit do nejrůznějších typů těchto organizací. Postupně k nim přistupují a podílejí se na činnostech a fungování.

Třetí kapitola se zabývá neziskovými organizacemi v Hradci Králové a plánem města v této oblasti do budoucna. Z údajů bylo zjištěno, že v Hradci Králové vychází jedna nezisková organizace (občanské sdružení, obecně prospěšná společnost, nadace, nadační fondy) na 73 lidí. Na rozdíl od České republiky, kde je to 140 lidí na jednu organizaci zmiňovaných typů, lze Hradec Králové považovat za nadprůměrný v péči o obyvatelstvo.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na praktickou část. Byl určen cíl výzkumu, výzkumný soubor, použité metody a způsob získání dat k vypracování dotazníku. Dotazník byl zaměřen na tři části: základní údaje o studentovi, jeho vztahu k NO a zájem o NO v Hradci Králové. Studenti byli zařazeni do průzkumu proto, že se jedná o skupinu lidí, která je velmi důležitá pro další pokračování a rozvoj neziskových organizací. Dalším důvodem výběru této skupiny bylo to, že i v těchto organizacích je potřeba určitá míra profesionálních zaměstnanců, kterou mohou poskytnout právě studenti VŠ.

Na základě zjištěných údajů, které poskytlo celkem 105 studentů z toho 42 mužů (40%) a 63 žen (60%) z Univerzity v Hradci Králové lze říci, že studenti bydlící v HK a okolí mají větší zájem o NO, než studenti, kteří v HK jen studují. Potvrdilo se, že čím dál bydlí, tím méně se zajímají. Výzkum ukazuje, že zájem o NO jeví 12,38% a bez zájmu je 87,62%. Pozitivní vztah mají spíše ženy (46,08%) než muži (23,81%).

Ukázalo se, že větší důvěru k NO mají ženy, než muži. Věřící mají bližší vztah k NO, protože se z 60% k nim staví pozitivně a bez zájmu je jen 13,33% dotazovaných. 12,38% je členem v jedné neziskové organizaci, 0,95% vlastní více členství a 85,71% není příslušníkem žádné. O práci v tomto sektoru by uvažovalo 29,52%, přičemž ženy přemýšlejí o práci v NO o 11% více než muži. 34,29 % studentů neví a nezájem o práci v této oblasti jeví 36,19 %.

Lze říci, že 45,71% dotazovaných se podílelo na dobrovolnictví alespoň jednou a 64,76% studentů podporují různými formami NO. Presentaci NO v HK považuje 5,71% za dostačující a 4,76% spíše dostačující. Nějakou neziskovou organizaci v HK zná 43,81% studentů, přičemž nejčastěji je zaměřená na sociální služby (39,13%). Jako nejobvyklejší zdroj informací o NO v HK uvedlo 32,38% pouliční reklamu. Studenti postrádají více neziskových organizací zaměřených na kulturu a sport z 23 %, potom hned následuje vzdělávání a výzkum (16%).

První cíl popis problematiky neziskových organizací je obsažen v první kapitole. Cíl analýza počtu neziskových organizací za Českou republiku a město Hradec Králové je předmětem druhé a třetí kapitoly. Průzkum názorů na neziskové organizace je uveden ve čtvrté kapitole. Všechny cíle tedy byly splněny.

Použitá literatura

- [1] BOUKAL, P. *Nestátní neziskové organizace (teorie a praxe)*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2009. 304 s. ISBN 978-80-245-1650-9.
- [2] FRIČ, P. ; GOULLI, R. a kol. *Neziskový sektor v ČR*. Praha : Eurolex Bohemia, 2001. 203 s. ISBN 80-86432-04-1.
- [3] CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. 1.vyd. Praha : Grada, 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [4] KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Inovace nástrojů ekonomiky a managementu organizací*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-882-8.
- [5] KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. 277 s. ISBN 80-247-0966-X.
- [6] LEDVINOVÁ, J. ; PEŠTA K. *Základy fundraisingu aneb jak získat peníze pro prospěšnou činnost*. 141.s, ICN Praha 1996
- [7] MANSFELDOVÁ, Z. ; KROUPA, A. *Participace a zájmové organizace v České republice*. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-86429-53-9.
- [8] NOVOTNÝ J. ; LUKEŠ M. a kol. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2008. 224 s. ISBN 978-80-245-1473-4.
- [9] REKTOŘÍK, J. a kol. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: Eko Press, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.
- [10] RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 3. dopl. vyd. Olomouc: ANAG, 2005. 214 s. ISBN 80-7263-282-5.
- [11] SALAMON, L. M. ; ANHEIER, H.K.: *Defining of the Nonprofit Sector*. In: A Cross National Analysis. Manchester University Press, 1997.
- [12] SARGEANT, A. *Marketing Management for Nonprofit Organizations*. 2nd ed. New York : Oxford University Press, c2005. 480 s. ISBN 0-19-927182-8.

- [13] ŠEDIVÝ, M. ; MEDLÍKOVÁ O. *Úspěšná nezisková organizace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 160 s. ISBN 978-80-247-2707-3.
- [14] ŠKARABELOVÁ, S. *Definice neziskového sektoru*. In Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS, Brno : Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, 52 s. ISBN 80-239-4057-0.
- [15] ŠKARABELOVÁ, S. *Když se řekne nezisková organizace: příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2002. 129 s. ISBN 80-210-3031-3.
- [16] TETŘEVOVÁ, L. *Veřejná ekonomie*. 1. vyd. Praha : Professional Publishing, 2008. 185 s. ISBN 978-80-86946-79-5.
- [17] VAŠTÍKOVÁ, M. *Marketing služeb – efektivně a moderně*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008. 232 s. ISBN 978-80-247-2721-9.

Elektronické zdroje

- [18] *Centrum pro výzkum neziskového sektoru* [online]. 2006 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <http://www.ecvns.cz/soubory_diskuse/vymezeni_nno.pdf>.
- [19] *Czech Republic* [online]. 2009 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.czech.cz/cz/66483-neziskovy-sektor>>.
- [20] *Institut umění* [online]. [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.culturenet.cz/res/data/002/000331.pdf>>.
- [21] *Vláda České republiky* [online]. 2010 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnno/zakladni-informace-767/>>.
- [22] *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2009 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/7721>>.
- [23] *Společenství Vita* [online]. 2006 [cit. 2011-03-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.vitaova.cz/transparentnost/dokumenty/MV-NNO.rtf>>.

- [24] *Neziskovky* [online]. 2008 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW:<http://neziskovky.cz/_dataPublic/attachments/48ef03863112b56e999d2434fe2991f4/stat_NNO_tabulka_1990_2010.pdf>.
- [25] *Advokátní kancelář* [online]. 2011 [cit. 2011-04-01]. Dostupné z WWW:<<http://www.advokat-zlinsko.cz/prispevky-aktuality/>>.
- [26] *Smed Jorgensen* [online]. 2011 [cit. 2011-04-01]. Dostupné z WWW:<<http://www.smedjorgensen.com/cs/novela-zakon-o-obecne-prospernych-spolecnostech-a-vzdalenejsi-budoucnost>>.
- [27] *Neziskovky* [online]. 2008 [cit. 2011-04-01]. Dostupné z WWW:<<http://neziskovky.cz/cz/ostatni/2520.html>>.
- [28] *Český statistický úřad* [online]. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW:<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/registr_ekonomickych_subjektu>.
- [29] *Neziskovky* [online]. 2008 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW:http://neziskovky.cz/_dataPublic/attachments/e91ce3fc83e7385cb5b762d3e1077dca/vyzkum_unicef2006.pdf.
- [30] *Neziskovky* [online]. 2008 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW:<<http://neziskovky.cz>>.
- [31] *Informační portál neziskového sektoru pro veřejnost i odborníky*[online]. 2009 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW:< [http:// www.tretipatro.cz](http://www.tretipatro.cz)>.
- [32] *Neziskové organizace v Královéhradeckém kraji* [online]. 2009 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z WWW:< [http:// http://khk.neziskovka.cz/cz/index.php?session=>](http://http://khk.neziskovka.cz/cz/index.php?session=>).
- [33] *Hradec Králové* [online]. 2009 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z WWW:<<http://www.hradeckralove.org/file/353>>

Seznam použitých zkratk

CNS – církve a náboženské společnosti

COPNI - Klasifikace služeb neziskových institucí sloužících domácnostem podle účelu

FO – Fyzická osoba

ICNPO - Mezinárodní klasifikace neziskových organizací

MV – ministerstvo vnitra

NO – nezisková organizace

o.p.s – obecně prospěšná společnost

o.s. – občanské sdružení

OKEČ-ČR – Odvětvová klasifikace ekonomických činností v ČR

PO – Právnícká osoba

PR – Public relations (vztahy s veřejností)

RNNO – Rada vlády pro nestátní neziskové organizace

UHK – Univerzita Hradec Králové

Seznam použitých tabulek

Tabulka 1: Srovnání struktury neziskové činnosti v klasifikaci ICNPO, COPNI a OKEČ	15
Tabulka 2: Právní úprava NO	18
Tabulka 3: Počet NO v ČR 2002 – 2010	41
Tabulka 4: SWOT analýza v sociální oblasti a zdraví obyvatel v HK	47
Tabulka 5: NO zaměřené na děti, mládež a volný čas v HK	48
Tabulka 6: NO orientované na sportovní aktivity	49
Tabulka 7: NO v sociálních oblastech	49
Tabulka 8: NO v environmentální oblasti.....	50
Tabulka 9: NO jako odbory, zájmy, poradenství a společnost	50
Tabulka 10: NO v odvětví kultury	50
Tabulka 11: Ostatní NO v HK	51
Tabulka 12: Porovnání ČR a HK ve vybraných typech NO.....	52

Seznam použitých obrázků

Obrázek 1: Vstup na trh	27
Obrázek 2: Schody k prosperující neziskové organizaci	28
Obrázek 3: Know-how úspěšné neziskovky	30
Obrázek 4: Pravidlo 80:20	35
Obrázek 5: Image organizace	37

Seznam použitých grafů

Graf 1: Počet občanských sdružení v ČR 2002 – 2010	42
Graf 2: Počet nadací v ČR 2002 – 2010	42
Graf 3: Počet nadačních fondů v ČR 2002 – 2010	43
Graf 4: Obecně prospěšné společnosti v ČR 2002 – 2010	43
Graf 5: Počet evidovaných PO v ČR 2002 – 2010	44
Graf 6: Věkové zastoupení studentů podle pohlaví	54
Graf 7: Počet studentů podle fakult UHK.....	55
Graf 8: Vzdálenost bydliště studentů.....	55
Graf 9: Zájem studentů o neziskový sektor v HK vzhledem k bydlišti.....	56
Graf 10: Vliv víry v Boha na postoj k NO.....	57
Graf 11: Vztah k NO podle pohlaví.....	58
Graf 12: Důvěra k NO podle pohlaví.....	59
Graf 13: Studenti a jejich uvažování o práci v NO podle pohlaví.....	60
Graf 14: Členství v NO podle pohlaví.....	61
Graf 15: Zapojení studentů jako dobrovolníků v NO	62
Graf 16: Jiný způsob angažování v NO podle pohlaví	63
Graf 17: Forma podporování NO.....	64
Graf 18: Znají studenti nějakou NO v HK.....	65
Graf 19: Zaměření NO, kterou studenti znají	66
Graf 20: Připadá studentům prezentace NO v HK dostačující ?	67

Graf 21: Nejčastější zdroj informací o NO v HK	68
Graf 22: Kde vidí studenti mezeru – co jim chybí z NO v HK	69
Graf 23: Hodnocení prospěšnosti NO podle počtu bodů	70

Příloha 1: Dotazník

I. Základní údaje:

1. **Jaké je Vaše pohlaví?**
 - a) muž
 - b) žena

2. **Do jaké věkové kategorie patříte?**
 - a) 18-22
 - b) 23-28
 - c) 29 a více

3. **Odkud pocházíte?**
 - a) z HK nebo blízkého okolí
 - b) 20 km - 50 km
 - c) 50 km - 100 km
 - d) 100 km a více

4. **Na jaké fakultě UHK studujete?**
 - a) informatiky a managementu
 - b) filozofické
 - c) pedagogické
 - d) přírodovědecké

5. **Věříte v Boha?**
 - a) ano
 - b) ne
 - c) nevím

II. Vztah k NO:

6. **Váš vztah k NO byste hodnil/a jako?**
 - a) pozitivní
 - b) negativní
 - c) neutrální
 - d) nezajímám se

7. **Jaká je Vaše důvěra k NO? (1= plně důvěřuji, 5=nedůvěřuji)**

1-2-3-4-5

8. Uvažovali byste o práci v NO?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

9. Byl/a jste někdy v nějaké NO zapojen/a jako dobrovolník?

- a) jsem aktivně zapojen/a jako dobrovolník
- b) již několikrát
- c) jednou
- d) nikdy

10. Angažoval/a jste se někdy nějakým jiným způsobem než dobrovolnictví v NO?

- a) ano
- b) ne
- c) nepamatuji se

11. Jaká je Vaše forma podporování NO?

- a) DMS, dárcovská SMS
- b) sbírka
- c) dobrovolnická práce
- d) převod peněz na účet
- e) členství v NO
- f) věcné dary (např. oblečení pro charitu, čisticí prostředky na povodně, atd.)
- g) žádná

12. Jste členem nějaké NO?

- a) ano – jedné
- b) ano - více
- c) ne

13. V případě že ano, tak které ? (stačí zaměření - např. sport, ekologie, atd.)

.....

14. Domníváte se, že je public relations pro NO důležitá?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne
- e) nevím

III. Hradec Králové

15. Odkud se nejčastěji dozvídáte o NO v Hradci Králové?

- a) internet
- b) tv
- c) tisk
- d) pouliční reklama (zastavování na ulici agenty NO)
- e) letáky
- f) pošta
- g) přátelé
- h) jiné

16. Znáte nějakou neziskovou organizaci v HK?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

17. Pokud ano, tak jakého je zaměření ?

- a) sociální služby
- b) organizovaná dobročinnost
- c) zdraví
- d) přírodní a životní prostředí
- e) mezinárodní aktivity
- f) kultura, sport
- g) vzdělávání a výzkum
- h) náboženství
- i) politika
- j) jiné

18. Zajímáte se o NO v HK ?

- a) spíše ano
- b) ano
- c) spíše ne
- d) ne

19. Myslíte si, že je prezentace neziskových organizací v HK dostačující ?

- a) spíše ano
- b) ano
- c) spíše ne
- d) ne
- e) nevím

20. Jaké zaměření NO Vám v HK chybí ?

- a) sociální služby
- b) organizovaná dobročinnost
- c) zdraví
- d) přírodní a životní prostředí
- e) mezinárodní aktivity
- f) kultura, sport
- g) vzdělávání a výzkum
- h) náboženství
- i) politika
- j) jiné

21. Pokud se chcete k této problematice vyjádřit blíže nebo upřesnit odpověď na nějakou otázku, máte prostor zde:

22. Na následující straně dosad'te porovnáním dvojic do tabulky:

- *1* za tu činnost, o které si myslíte, že je obecně prospěšnější
- *0* za tu, která je podle Vás méně

	Sociální služby	Dobročinnost	Zdraví	Přírodní a ŽP	Mezinárodní aktivity	Vzdělávání a výzkum	Náboženství	Politika
Sociální služby	×							
Dobročinnost		×						
Zdraví			×					
Přírodní a ŽP				×				
Mezinárodní aktivity					×			
Vzdělávání a výzkum						×		
Náboženství							×	
Politika								×